

e213.

6015

Hallid müürid.

R. Skowronnek.

Vanemuise
näitola
+ TARTUS. +

Am 216

Hallid müürid.

Richard Skowronnemi lustmäng
neljas waatuses.

Folkimud: M. Kurs-Olesk

Wanemuise
näitelawa
✦ TARTUS. ✦

Wanemuise näitelawa.

September 1913.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76136

Fegelased:Kowalski, wangiinaja ülewaataja.Elisabet, tema naene.Karl,Maria,Anna,Anton } nende lapsed.Emanuel Kalinna, körtsinaene.Anna,Frants } tema lapsed.Nast, kirjstajaPucknow, nimega Pietsch.Marie, tema tütar.Augustin, kingsepp.Lotte, tema naene.Gottlieb, üpissois.Sandelholz, hobusepariisnik.Gitte Pulverstein, körtsiomanik.Kobilinski, wangiide ülewaataja.Wisotzky, wachtmeister.Esimene piiriwacht.

Teine piirivahet.

Eimene salakaubamedaja.

Karlina.

Salakaubamedaja.

Tegemise koht: I. waatuses wangimaja, järg-
mistes waatuses wäisel küla Wene piiri ääres
Saksamaal.

Aeg: Juuni-künn 1888.

Esimene waatus.

Köök wangi naja rüüwaataja ameti korteris, piin-
 licult puhas, seinad alt, umbes mehenõrguse ni
 sinised, rüüwalt walgeks lubjatud. Kaks ust paha-
 mat nätt sees ja tagaseinas parempoolses otsas.
 Hesk parempoolset küljeseina kõrge wõretatud
 aken mõne ütsewa lille ja selgite kardinatega,
 akna all, enam kuskpaiga pöale, laud heleda
 wakarüüdest kattega, mitme kohwitassi ja käidetud
 saiakorwiga; laua ümber seisawad mõned hele-
 dad puitoolid. Tagaseinal, kuskel, klaasruutu-
 dega küüginapp, seal sees portselanist nõud;
 kapi kõrwal meenärk, pahemat nätt kagas raud
 pliit haljaks tehtud walgest wasest warwaga ja
 raud ahjukaapiga. Pliidi pääl meekatal, selle kõr-
 wal suur purnu kivist kann. Pliidi kõrwal
 stekast, pumase. Kwisama ka pahemat nätt,
 enam eespool, madal potikapp, selle pääl kandis
 kohwi- ja piimakanari, suhkrukassi ja ihe tassiga.
 Warajane hommik, mis lühikese aja järele selgus

päewaks muutub. Wastajast paremat ja pakemat nätt.

1. etendus.

Pruchnow. Kowalski. Antow.

Pruchnow. (Nukes viieksimeesastane, hallid, lihi-
kuseses pöetud juukses, hamemita, Wangiriided, jäme
linane määdinud kumb, samased püksid, linane
särk madala kraega, nahast tubolid, sinine pai-
gatud põll, millel wärw pesemisega ära on läinud.
Seisab pliidi ääres, wissib paar meesterahwa saapaid,
wilistab waisele lõbutundeaga una ette.

Sühinene waius.)

Kowalski. (Awab wähe ruskust.) Pietsch, mu saapad.

Pruchnow. Silmapilk, silmapilk, inspektori härra!

(Tõmbab weel paar korda karjaga, paneb saapad
üle puulawatud uuse.) So, olge nõnda lahke inspek-
tori härra!

Kowalski. (Wäitlawa taga.) Hää küll, Pietsch,
täna.

Pruchnow (paneb karja wissinasti, astub pliidi
äärde, kaldab keewa wetti rohwinannu.)

Kowalski (nagu enne.) Nah, kuidas siis täna

6.
öösi järvel läks? Kas püüdsite Karliga midagi
korraldada?

Pruhnow. Ei, inspektori härra, ainult paar ah-
menakest ja hawikest! Armas Jumal ei ole
kõna öösel mitte armuline!

Kowalski (nagu enne) Kahju.

Anton. (Wägaastane, pikas öösargis, näitelawa-
kaga waljult ja nutulifelt.) Pietski, Pietski!

Kowalski (nagu enne) Wait, wäike pörsas, ema
ärkab muide üles.

Anton (nagu enne). Pietski, Pietski!

Kowalski (umbes mil kümme aastane, sügawalin-
ülesastumine, wõrrid, meelewõtadelt hallins lai-
rind juused, must koelaside, wimmeripriksid,
sürgiwäik, astub keskelt ette, wäinene Anton näe
pääl.) Wot, siis mine juha oma Pietski juurde,
wäike kisapaan.

Pruhnow (wõtub wäinene Anton äärmalt wastu)
Tule sina, wäinene meheene, tule! Ja inspektori
härra ei tohi mitte pahane olla! Teie olete päew-
otsa teeristuse ja minna küügis. Wäineste las-
tega on aga lugu nagu warte kutsinatega.

Kes neid süüdistab, sellele juuresaadi nad järele!
Kowalski. No jah, häa küll, see rüpatas riisub
 kard juba sinu külles. Ja nüüd hiilin ma
 tasakesti magamisestappa tagasi ja tuon ta
 piiksid välja. (Sähel ära taga poole.)

Pruchnow. Ja, jah, inspektori härra, (Antonile,
 kes oma päänese ürnalt wasta tema püske on
 saajatanud.) Oh wäikene, oli see aga praegu
 määra muus! (Pöörab Antoni näo oma poole.)

Wõi mis, meie nina on siis juba jällegi korvast
 ära! Oota! (Puhastab tal nina küllega.)

Wasta nüüd, tore nagu mõni prints. Ja kui
 me nüüd meel raasukene nassipesu teeme
 (Näisutab põlle suus, puhastab wäikesel juurest.)

Nüüd mõid sa siis kas wõi näokattepidulle min-
 na, sa oled nii puhas, et sind keegi enam ära
 ei tunneta.

Anton. Pietsih, mul on küht tühi.

Pruchnow (paneb Antoni paremat kätt laua ääres
 kooli pääle istuma.) Jah, säh sul sai ette, kuni
 kuhki walmis on. (Annab temale korwist saia,
millesse Anton otsekohi hammustab.)

Kowalski jälle kekkelt, nüübitõ parema näega unist
 mormikume kinni, pahemas käes kannale ta Antonii
 püksä ja madrusjäkikist.) Säh Pietski! Ja kohwi?
Pruchnow. Silmapilk, silmapilk, inspektori härra,
 ta peab ainult veel natukene tõmbama. (Watab
 riided, paneb nad Antonile selga.)

Kowalski (astub plüüdi äärde, waatab kohwikannu)
 Oh, ma ütlen küll on see üks wiletane. Täna õõsel
 kestis jälle pöüle käheni, kuni ta wiimases näga-
 ma jäi!

Pruchnow (kaastundlikult). Kas inspektori proual
 jälle suur walu oli?

Kowalski (waatab tühja pilguga oma ette). Ära pa-
 rem küsi, Pietski! Kõle! - Täris õnn, et sina jälle
 siin oled. Wahapääl olen ma Sareika sine wiisi
 saatnud, aga kui ta mul esimest korda turule
 sisseostma läks, laskus ta raha ära ja ma pi-
 din ta wangirahi läbi wraawisti kodu laskma
 koristada.

Pruchnow (põletusega). No jah, Sareika! See lamma-
 leawaras, inspektori härra. ... napsi eest waras-
 taks see oma lihksisel emal wõõdilina külle ota
 ära.

Kowalski. No jah, ja kui sa siis eila lõunal jälle
siin olid, ütles minu naene ka ainult „Jumalale tänu!”

Fruchnow (kiigutatult) So, so, ütles „Jumalale
tänu.” Ja täpselt, kui ma seda olks teadnud, et
inspektori prona haige on, siis olks ma tagasitule-
kuga veel palju rohkem nutanud! Aga waadake,
inspektori härra, kõigi nende wõnnitõstmistega,
nagu siüdistuse kättoimetamine, ettekutsumine ja
asja hantamine läheb rikkis nii palju ilusad aega
raiskar! Ja rohe esimesel päeval, kui ma mälja
pääsen, ei wõi ma uneti ka mitte seda kallist
prunest ladust marastada, muidu saab mast
metsasaksa härra aru, et ma tunuga kummitit
mängin, et aga jälle sira tagasi pääseda.

Kowalski (on amale prunest kannist tass kohwi
sisse kallanud, wähe tussaselt) Lambapää, metsa-
saksa härra on ameti minu hääd sõber ja teab
wäga hästi, et meil ilma sinuta, . . . no jah, ja
ma ei ole muidugi niista midagi ütelnud, saad
aru?

Fruchnow (hüljawa näoga) Küll ma juba aru
saan, inspektori härra. Ja mina lammast arwasin.

et metsasaksa härra minu pääle kuri on. Kõhtu-
 es söimas ta nimelt kolidal kankel, mina olewat
 kina kõige pahem puuvaras, ja ta tahawat ometi
 kord raha minu eest saada. Selle pääle siis ka
 kohtuniku härra: „Seda armesse wõttes, et süüdlane
 juba lugemata kordasid enne on karistatud,
 kuus kuud:” Ja kas ma selle otsusega rahule
 jään, wõi tahan ma edasi kaewata? Ja mina:
Edasikaewata, kulla kohtuniku härrakene, mis
jaaks? Mul on ju nii otsata häämeel, et ma jälle
 hallide müüride taksa pääsen! Ja kuus kuud?
 Oh sa armas Jumaluse, ma ei oleud puoltigi
 sellest lootnud! Kohtuniku härra saab
 siis aga päris kurjaks, kas ma mitte ei häbene ja
 ennast ometi kord ei paranda! Mina aga kehi-
 tan ainult algasid: häbene, kohtuniku härra?
 Seda ma tegin, kui mind esimest korda kinni
 mõisteti – ilmsiühta, kui sündinud laps! Ja
 ennast parandada? Ühksateistkümmend aastat,
 Jumalale tänu, sõn ma nüüd juba wangimaja
 hääd leiwakest ja peaksin ta nüüd mahajätma?
 Wast teie pärast, kohtuniku härra

Elft wihti kohu päewa pääle kaula sündmata
 ülespidamise pärast ja utsekohi punni! Oh
 missugune rõõm! (Tantsis Antoniga müüa tuka
Kowalski (wähe liigutalud.) Ko jah, hää nüüd
kiil, Piitsh, jäta järele! ... Ära sa aga unna
 arwet kogemata walesti tee. Wast len ma kui sa
 järgmine kord tagasi tuleid, läinud, keisele
 kohale saaditud; Allenbergi karistuswängi-
 majasse!

Pruchnow (peatab, kohkunnit.) Allenbergi, karistus-
 wängimajasse?

Kowalski. Ja; jah, see riipus juha nüüd nagu
 niidi otsas. Mina ei lähe ju ka mitte hää mee-
 lega siit ära, kui aga direktor Stimmann
 tulewal kewadel painki päble lähel, siis ei oita
 ükski rohi! Siis on kord minu käes!

Pruchnow (hinnuga.) Inspektori härra, teie hei-
 date hinnuga ainult walja!

Kowalski. Ei, ei, Piitsh, ma näägin päris tö-
 riselt.

Pruchnow (järele mõteldes.) Km... karistuswängi-
 maja, see on üks sõna! ... Kui inimene terve

eluaeg, paar puukillukest maha arvatud, ams
inimene on olnud? ... Aga üks tapukas...
kui teisiti ei lähe, üks siis pea inna-
Kowalski. Kas sa hull oled, Pietsch?

Pruchnow. Hull, inspektori härra? ... Ei, ma
ei suuda ainult unustada! Ei saa seda unustada,
kuidas ma omal sel kerral kõngis pää vastu
müüri puruks tahtsin peesta! Ja teie tulite:
mõte mees raudust. Ja siis minule: Pruchnow,
rahustage ennast uneti, kui teie ihmsüüta kinni
olete ^{pandud} küll see siis juba selgeks saab! ...

Kowalski (tagasi tõjude). Na ja, hää juba küll,
jätta järele, Pietsch.

Pruchnow. Ei, ei ole mitte hää küll, inspektori
härra, sest wäljas sülitasivad inimesed minu
pääle ja sandarmid mürdsid mul peaaegu
kälvarred puruks, kui ma vastu hakkasin.
Teie aga olite minu vastu nagu süber ja
hästegija. Inspektori proua aga - Jumal
kinnigu tal seda aastat elu ja tervist - saatis
mulle tassikese süüja kohwi, tassikese süüja
kohwi. (Hääl mürdis, murekas suure pennast)

Kirja rätikuga nina.) Ja kuidas te mind
kaks nädalat hiljem, kui wana Pietsch äras
oli surnud, sina teemijaks wätsite, inimest,
kes niisuguse kohtluse all oli olnud....

(Wagu enne.)

Kowalski. Meie usaldasime sind, Pietsch!

Punchnow. No jah, ja seep see ongi, mida ma
unustada ei suuda, inspektori härra.

Kowalski. Ei ole sul ka tawis, ainult ära
sellist alati räägi. Meil kõrkitel on hääl
meel, et sa jälle siin sled ja terwelt kuues
kuues meie juurde jääd, aga nüüd on ka
lõpp! Ma pean kantselesse minema.... teises
saalis on eila õhtu kange kakselus olnud ja
ma wotan wennikused õige kord tubliski
käsile! (Pöörab pahemale poole.)

Punchnow. Jah, ja ma ütlen, ajad lahewad
ikka halwemaks! Hissugused närud nüüd
wänginrajasse ripuwad....

Kowalski. Jah, mitte punast krossi wäärt!
Mitte aimustgi korralikku inimest enam hulgas.
Kui siis, Pietsch, kell kümme tooge mu pruukost
kantselesse.....

Pruhnaw (väägile vakele). Aga ma tean juha,
inspektori härra, ma tean.

Kowalski. Noh, hää siis küll; hääd hommikut.

(Sähel ära pahemole poole.)

Pruhnaw (seisab soldati wiisi). Hääd hommikut!

Kuldne inspektori härrakene! (Eneselle). On see küll
rõõm! . . . Ja et ma word jälle kodus olen!

Kodus! (Kõnnib edasi-tagasi).

Anton (nutuselt). Pietsch, mul ei ole ju üksa veel
kohwi.

Pruhnaw (lööb käed kokku). No waata, nüüd on
wana Pietsch väikse meenikese ära muutunud.

No säh! (Walab kalle kohwi ja piima ja köidab
kalle pällesse ette). Noh, ja ras peab nüüd wana
Pietsch sulle midagi ette laulma, mis?

Anton (sõib käie sanga nut saia, ninutab).

Pruhnaw. Noh siis! (Saulab).

Üks tsirguke milistas ukse pääl

Tirili, tirili, tirili.

Ja metsa seest wastu siis kajas hää!

Tirili, tirili, tirili.

Sääl wares sai kadidaks kangesti.

Krooks krooks, krooks krooks, krooks krooks.

Ma laulan ka niisama ilusti:

Krooskroos, krooskroos, krooskroos.

Anton. Tore, Pietsch!

Fruhnov. Sind naerdes siis lendas säält minema

Ja wares jäi nihaselt istuma.

Tirili, tirili, krooskroos.

Anton. (plaksutab käsi.) Veel kord, Pietsch!

Karl (nuskest, umbes kakskõhest kümneaastane
koolipoisimüts pääs, paar raamatut ja hiit
kaerla all, närskest ja tõhuselt.) Nah, Pietsch!

Tori hommikut! (Reputab tema nätt) Ja mis
hää tüju?

Fruhnov. Jah, miks ei peaks mul olema? Ma olen
umeti jälle kodus ja tee juures.

Anton. Pietsch, veel kord, veel kord!

Fruhnov. Jah, wennikent, silmapilk, pärast!

Kni teised kün koolis on, siis lähene aeda ja
laulame, et ploomid ja õunad puudelt kukkuvad.

Oled sa sellega nõuus?

Anton. Jah, Pietsch!

Karl (on unale kohwi sisse kallanud, juob.) Kas
oli tänal "ösel" jännel tore, Pietsch, mis?

Punchnow. Jah, ainult kahju, et lativad meil
paleksu paistsid.

Karl. Ah mis, üks küis! Et ainult kord jälle
kurralikult kalal näia sai. (Sirutab näsa)
Kas tead, sel ajal, kui sa ära olid, olin ma ni-
melt kord Sareikaga mäljas järvel.

Punchnow (pülatusega). Sareikaga?

Karl. Jah, üks tola, ütlen ma sulle, Pietsch!
Ütleb, ta tunneb järvel nagu oma meistitasku ja
tulene koju, mitte ainult sabaotsagi luotsikus!

Punchnow (istub na lanna äärde, kaldab unale
kuhvi sisse.) No jah, see isand Sareika! Lambaid
warastama unta wast õppinud. Aga kalu püüd-
ma? Anna temale sõnnikuhaak nätte, ja ütke,
et see möla un, ta usub seda tüesti!

Karl (naeratab). Jah, niid aqa pean ma
nutte veel kord. . . . (Loit raamatu lahti, hakkab
pealvaljalt õppima.)

Punchnow (räägib wahel). Sina Karl!

Karl (wastab üles). Mis un, Pietsch?

Punchnow. Kui ma oleks teadnud, et sina mulle
ette walitama hakkad, siis ei oleks ma sind

ila mitte järve pääle naasa võtnud!

Karl. Ette valetama?

Pruchnow. Inuidugi, sa ütlesid, et sa oma koolitöödega valmis oled ja nüüd hakkad sa lau-
lu õppima. Täna õhtu südan ma siis üksi.

Karl (palunak) Pietski! Need paar värssi...

Pruchnow. Üks võiis, sa üles ju võinud tulla
ütelda. Ja õppima peab inimese, kui temast
elus midagi peab saama. Mis sa arvad küll,
mis inimust üles saanud, kui mina nii
palju üles õppida tahtinud kui sina?

Karl. Kuu, mis sa siis õieti ameti poolest oled,
Pietski?

Pruchnow. Ahina? Pusepp! Aga kas tead, ainult
koguni järvede töö jaoks! Kui mul sinu koolid
üks olnud, ma rekondamiste ja joonistuste
tegemisega, ah, vennike, ma üles majasid
ehitanud. Mis ma ütlen, majasid? Sussisid!

Karl. Ja mis pärast ei saanud siis sinu isa
sind ka mitte kooli?

Pruchnow. Ahinu isa? (Naerab pilkavalt.) Ahinu
isa? See istus nangle Põlamaal kui sant kiviku-

uuse ees. Ja mina tema kummal... ta oli
minule jala künge paise saetamised, mis mitte
enam ei paranenud, ja seda pidin ma alati
näitama, kui inimesed mööda läksid, see oli
minu koel. Nii põgenesin ma siis sinu, sest
et ma kuulnud olin, et inimesed sinu mitte
see moodu ei da, nagu meil. Kuulid ja ka
muidu. Ma sain puuseppmeister Weitrusi õpi-
põisiks, aga minust ei võinud muud saada,
kui ainult tööline, sest et ma ju rehendamisi
ei olnud õppinud. Aga ma olin osav kirve-
mees ja teenisin päris hästi, kaksteistkümmend
marka nädalas.

Karl. Ach, aga kui sul onna hää läbisõamine
oli, mis sa siis puid varastama läksid?

Pruchnow. Puid varastama? See tuli ju alles
hiljem. Esimene kord (jätab jutu pooleli) no
jah, algu pääle.

Karl. Kuidas oli lugu selle esimese korraga,
Pietsch?

Pruchnow (kõnuseb piisli. Tagasi tõrjudes). Mis sul
seda küsida on? Nii oli minnati parem ja õieti

ei püütu see ka kellegisse mispärast, eks ole?
 Üks tuleb hallide müüride taha, et ta walesti
 weskli pääle on kirjutanud, teine warastatud
 see pärast ja on ka neid, kes ilmsiüta sirse
 sakkusad. . . . Kes sees on, on kord sees!

Karl. Ara ole pahane, Pietsch, ma ei tahtnud
 sind haawata!

Pruchnow (kirwalt) Haawata? Ma ütlen ainult,
 oleks parem olnud, kui sa mitte ei oleks käsi-
 nud. Nüüd mõtled sa ainult, et see Jumal
 teab mis oli, ja kui ma seda sulle ütlen,
 siis kaksatab wast ometi midagi sinu rinnas
 ja meie wahel ei ole enam nõike nii nagu enne!

Karl (otleheitwalt). Pietsch!

Pruchnow. No jah! Nii siis esimene kord. . . .
 Sind ei olnud sel ajal veel elamasigi
 (Peatab, waatab Antoni pääle), aga wota natu-
 kene. . . . Antonikene, kas sa ei tahaks wast
 pinnikast süüa?

Anton (wõimsalt) Jah, Pietsch!

Pruchnow (mitte tunda pahemale poole). Nii siis, wäi-
 kene wennikene, otse kui sa aeds jänad, suure

puu all, sääl ta on. Punnased pösed on tal'ja
 maitses magu mesi! (Pareb uuse tema järel
kinni.) Wäikene nimelt... on juba parem, kui
 ta päält ei muuta. (Ajab ennast sirgeks. Wäikene
 wahaeg. Siis hääleta.) Nii siis esimene sõrd...
 nii siis rööwmörtsumatöö pärast!

Karl (uudatub temale kohkumult ühes silmi otsa.)

Rööw... mörtsumatöö pärast?

Pruchnow. Jah, ja ära ehmata Karlakene. Talupoeg
 Podleschny Mrosenist tunnistas ju surmaröövidil
 ühes, et tema see oli, aga minu jaoks oli see juba
 liiga hilja, mina olin juba valmis!

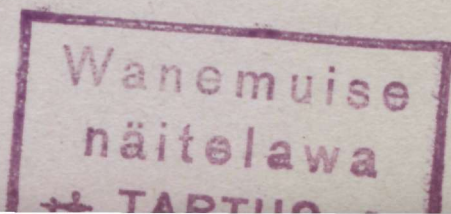
Karl. Kuidas oli see ainult võimalis, Pritsh?

Pruchnow. Kuule siis Karlakene, minu naene
 sai nimelt tädil käest väikse paranduse, 320
 marka, ja tema öde tõi meile selle raha kätte.
 Ja mina kohe linna kraami ostma, sest et meil
 ju väikest uutasime; kui ma aga küllasse tagasi
 jään, peab mind kurat niisama, et ma veel
 rilmapiilguses kõrtsi sisse astun, et natuke
 napsi võtta, ja kõrtsinaene, emand Kalinna,
 näib mu raha, võis määrdunud paberirahad.

Koh, lõunnes oli juba wahtmeister Wisotzky wallawanema ja kohtunikudega minu uuse ees ja terve nida oli kokku juoksnud. Selsamal hommikul nimelt olid nad maanteel lihuniku Schwarzji Grajewost surmalt ja tühja rahakotiga leidnud. Hakatuses naersin ma, siis aga läks lugu tõsisemaks, sandarm tõendas, minna olewat lihuniku ära tapnud; sest et mul nimelt nii palju raha enesega kaasas olewat: Wahtmeisteri härra, hüüan ma waljult, selle olen ma pärinud! Jah, ütleb ta, seda ma usin, nimelt lihuniku käest, aga teie ei jätanud temale aega testamenti teha. Niisiis, Puchnow, seaduse nimel, teie olete minu wang! Mina aga hakkasin wastu, kolm meest wirutasin ma wastu aeda, aga neid oli liiga palju, nad võitsid mind kinni ja sandarm ajas mind oma hobuse kõrwal löa otsas nagu hõrga tapapingile!

Karl (kohunnult). Aga Jumala pärast, Pietsch, sa ei olnud ometi midagi teinud?

Puchnow (kehital olgasid). Näed ju, et midagi

ei aidanud. . . . Seitse kuud istusin ma narmi-
 mise all, siis tuli kohtulise arjakaarutamine,
 röövmõrtsukatöö kohta ei suutnud nad mulle
 tõendusi tuua, sest et ma nimelt tõendada sain,
 et ma selle raha tõesti pärinud olin! Ja ma
 otsisin juha pilguga oma isaist, kes kahvatult
 ja otsa lõppenult lapsekesega tunnustajapingil
 istus. Ja mul oli hää meel. Aga siis tuli proku-
 rööri härra. . . . Jumal tasugu seda temale tema
 surmatunnid. . . . Kõnab minu meest viangivõt-
 mist valitsuseväimule vastuhakkamise pärast.
 Ma olin nimelt sel korral sandarm Wisotzky
 nina meriseks lõõnud, kui ta mind kinni taktsid
 mõtte! . . . Minu häast meelest ei saanud siis
asja, mind viidi meest kinni ja mõne nädala
 pärast mõistsid nad mulle kolm kuud vastu-
 hakkamise pärast. Sest et ma ennast olin kait-
senud, kui nad mind kinni taktsid nina ja
 ma ei olnud omelt midagi teinud. Koh, olgu
 päele! . . . Kui ma siis viimaks vabaks sain,
 oli mu väene naene surmud (tema hääl murdis)
 ja mu laps oli maestelastemärjupaigas kasvatada!

Karl. Waenexene! Ja kas sulle keegi ei kirjutanud, kui sinu naene haigeks jäi?

Puschnow (mõrdalt). Ei kirjutanud? See olles kogusummal umbi raha maksnud. Püetamise- ja matusekulude katmiseks olid nad mind riisuda lasknud, küin mu kraam oli ära müüdnud. Koh, ma läksin siis kõigepeält furniuriale, siis maestelastevarjupaika, ... , mu laps ei tundnud mind ära, ja kui ma talle hirmu katitsin anda, hakkas ta varjuma ... Siis läksin ma omale tööd otsima, neli nädalat, aga igalpool kehtasid nad õlgasid, sest hirmud lihunis käis nimmelt alati minuga kaasas, kuna mind ju mitte päris wabaks ei oldud mõistatud, waid ainult "tunnistuste puudusel". Sääb jõudsin ma siis otsusele: kui need sinu wäljas sinust midagi teada ei taha, siis mine ometi jälle sinna tagasi, kus inimesed hääd sinu wastu olid, hallide müüride wahel. Mitte keegi ei küsinud sulle sääb, mis oled sa teinud, kust sa tulud, nad täitsid ainult lahkelt oma kohust. Ja et nad õäsel

uuse inimese taga sinni panevad, ... Sa armas
 Jümal, mis sellest siis on? Öösel magab ju
 oneti inimene. Ma varastasin ruttu riidast
 panid, laske sin ennast selle päält tabada ja
 pääsesin meest hallide müüride wahel. Oh,
 Karlakene, oli see aga rõõm! Sinu härra isa
 oli rõõmus, mina olin rõõmus, terve wangi-
 maja oli rõõmus. Mina aga teadsin karraga,
 kuidas mul oma elu natukest sisse tuleb seada!
 Nii kaus, kui mets seisab ja siin hall maja,
 ei ole mul tarwis meelt ära huta!

Karl. Ja, aga Pietski, sa ütlesid oneti, et sul
 enesel laps on olnud. Mis siis sellest on saanud?

Pruchinow. Minu laps, minu tütar, Maria. Oh
 Karlakene, tema käsi käib hästi! Tema teenib
 siin linnas õpetaja härra juures. Kulm kaalbit
 kuus.

Karl. Paganu pihta. Ja kas sa teda mõni kord
 ka näed?

Pruchinow. Jah, wahetewahel, kui ma kuru päale
 lähen sisse ostma. Aga ma nikutan temale
 alati ainult kaugele pääga, sest wasta, nimelt

inimesed mind ometi Pjetchikes nimetavad, siis on nad juba poolst saadise ära unustanud, et mina Maria Pruchnowi isa olen ja Mariale on küll parem, et seda nendele meelde ei tuleta.

Karl. Ka jah, need naised!

Pruchnow (kehitate õlgasid) Oh Jumal, Karlakene, kui selle üll järele mõtled, ja ma mõtlen paljini järele, tead sa, — inimestel on nii oma viisi ka õigus. Kui nemad meeltavlistega ühis tahaks elada, ega nemad siis ometi Swangimajasid ei ehitaks, kes ole? Ja mina olen ka rahul, et mul kohakene on, kus mul tarwis ei ole midagi neist näha; seda viisi on mõlemad rahul, nemad ja mina!

Aga kes ole, Karlakene, oma õdedele ei jütusta sa sellest midagi, seda lugu lihvumise Schwargist.

Karl (põlgtusega). Meile kannadele? Mis meie elamised oma wahul rääkisime?

Pruchnow. Noh, siis on häa. (Raazutab Karli kätt.)
Sis südametäna õhtu ka jälle ühes koos kalale!

2. etendus.Pruchnow. Karl. Maria. Anna.

Maria, Anna (suljateistkümme ja kaheteistkümme aastased, koolinõitsad seljas, kõval häälel kuskilt). Pietsk..., Pietsk... kohvi, kohvi.

Pruchnow. On juba valmis, siin ta on! (kaldab sisse)

Karl. Ja ärge redaviisi karjuge, plinad, teie äratate ju ema üles.

Maria. Ta on juba üleval, juba ammu.

Anna. Jah, ja tahab kohvi.

Pruchnow. Kohvi? (kaldab ruttu kandikar pääl olevasse kannikesse sisse natukene kohvi.) Nii, Karlakene, vast veld sina nii häa?

Karl (ruttu). Aga midugi, isenesestgi müista, Pietsk (Läheb kandikaruga kuskilt ära.)

Maria (jusb.) Waata uneti, kui Pietsk midagi ütleb, siis juuseb ta.

Anna (nii sama). Aga kui meil tema näest midagi palume, siis üteldakse, jätka mind rahule, unmal plika!

Pruchnow. Aga, Mariakene, kuidas siis sinu patsi välja näeb? (Palmitsel tal, kuna see kohvi jusb patsi

otsani kinni, mis poolest saadis lahti oli.) Ja
sina, Annakene, kas sina sarnase põllega
kivoli tahad minna?

Anna. Ah soo, — no jah, — kui pool pimedas
virdesse peab panema. (Söüb põlle päält talmu
maha.)

Pruchnow. Ja lappused, mis jaoks see alaline
kisklemine? Ilmas on nii vähe armastust,
sääb peares siis vähemalt nendadel üdedel
armastust üksteise vastu olema. Ja pärast,
kui teie enam üheskoos ei ole, rahjatsite teie
igat kirja sõna, mis teie üksteisile olite ütelnud.
Charia. No jah, aga kui Karla alati nii jäme
mee vastu on.

Pruchnow. Jää aga rahule, küll ma temale juha
asja ära seletan.

Karl (rutu kuskelt). Rutu, rutu, tüdrukend, un
juha rahmuseerast kaheksa! (Võtab vna raamatud)
Ela hästi, Pietsch! (Rutuu ära pahemale poole,
jätab nase lahti).

Anton (Pahemalt poolt, hädaldades). Pietsch! Pietsch!

Pruchnow. Mis on vennakene, väikene?

Maria (kes parasasti Antonist müüda läheb). Pietsk,
Anton . . . uh! . . . (Ära pahemat nätt.)

Anna (niisama). Aga Anton, häbi, häbi.
(Ära pahemat nätt.)

Pruchnow (kumardab tema juurde maha). Ah soo,
ma saan arm, meenaxine, piinid! Koh uste,
küll me sellega juba warsti kurda saame.

(Kannab teda pahemale poole, teda näti alt hoides.)

(Näitelawa jääb silmapilguses tühjaks, väljas kella
löömine, nagu kuulikella löömine.)

3. etendus.

Pr. v. Kowalski. Kobilinski. Pruchnow.

Anton.

Pr. v. Kowalski. (Umbes neljakümneaastane, nahvatu,
haiglane, lihtne öökub, aeglase sammul ruskelt,
waadab ringi) Juba näis läinud . . . kahju. Aga
kui puhas näis jälle on. (Tõmbab näoga üle lai-
riiva messingist warwa pliidi küljes.) Kui puhas!

Aga . . . ah, ah Jumal! (Haarab fidamerkohast rinni,
laseb ennast jänetult lähema tooli pääle langeda.)

Kobilinski. (Wanakes petud uniwormis, ametimüts,
rõõmehimp, pahemalt poolt, rutuga.) Tere hommikut,

inspektori proua ja palun vabandust, kas Pietski
siin ei ole? (Kella lüümine jääl wait.)

Pr. v. Kowalski. Ei Kobilinski. Ta on vist väikseste
matusega maad kooli kaasa läinud.

Wängide waht. Soo, soo! Nah, siis on inspektori
proua wast nii lahse ja itleb temale, et ta
ülewaatamiseks ritta peab astuma.

Pr. v. Kowalski (imestades). Ülewaatamiseks? Mis ajast
saadise see siis kombes on, et Pietski keistega ühes
ülewaatamiseks ritta peab astuma. Ja mis siis
juhtunud on?

Wängide waht. Ja ma ei tea, inspektori proua.
Ainult ülewaataja härra on käsu andnud.

Pr. v. Kowalski. Nah, siis terwitage mu meest
minu poolt ja itelge temale, ma ei salli seda
mitte, et Pietski keiste wängidega ühe pulga
päale seatakse. Kui mõni uus eeskiri on, siis
mõis seda temale siin era viisil teada anda!

Wängide waht. Najah, inspektori proua, mina imes-
tan ka. Hääd hommikut, inspektori proua.

(Ruttu ära pakenemat nätt.)

Pr. v. Kowalski (üksi). Pietski ülewaatamiseks? Mis see

siis korraga peab tähendama? (Paneb akna juurele minna, haarab südamesohast kinni).

Oh Jumal, oh Jumal...., mis peab küll saama, kui loogu minuga paremaks ei lähe. (Laseb ennast uuesti tooli pääle langeda.)

Pruchnow (pahemalt pult, näenab Antonit kae pääl).

Waata nüüd, wimmakene ei olnudgi nii paha. Tüdurikud on sind ainult laimanud.... (Silmas

prona v. Kowalskit). Oh sa armas Jumalukene, inspektori prona! (Paneb Antoni nuttu tooli pääle

istma). Mu kallid, kuldne inspektori prona! (Smudleb tal nätt.)

Pr. v. Kowalski (paneb temale kae pää pääle) No jah, wana Pietsch, hää, et sa jälle siin oled. Sa oled meil õige puudunud. Aga mis siis wäikesega oli juhtunud?

Pruchnow. Oh, mina olen süüdi, inspektori prona.

Mina saatsin teda nimelt pinnide juurde, ja sääl tegi ta siis ennast oma kaasanimestele meidi wastikus, aga kõik on juba jällegi hää.

Pr. v. Kowalski. Jah, mu wäikesem, tule siis, sa ei ole ju tana meil minu juures olnudgi. (Kaisutab wäikest.)

nuksatub kasaresti.)

Pandnow (karistab karvitatud kohvinoomad kokku;

aga inspektori prona ei pea ennast ometi äritama.

Tohtri härra saab tublisti kõrelena, et teie üles
olete tõusnud.

Pr. v. Kowalski. Oh Jumal, Pietsch, ma arvan tõesti,
see on täitsa ükskõik, kas ma pikali jään või
ilustouren. Mind ei saa enam aidata!

Pandnow. Rumalus, inspektori prona! Teie saate
jälle päris termeks. Ja nüüd kus mina jälle siin
olen, ei ole teil ometi tarvis majapidamise eest
hoolt kanda, ... küll ma juba toime saan.
Kui keegi kus eest olene hoolitsenud. Kus kuni ei
või meile mitte midagi juhtuda. (Kuputatakse
urse pihta pahemat ratt.) Sisse!

4. etendus.

Endised. Augustin, siis Kobilinski.

Augustin. (Pahemalt poolt, umbes kuuekümneme-
aastane, habemeta, punane nina, ära kulu-
nud tumed püksid, müts. Kannab pahema
käe all panni, mis vana halli rüti sisse on
mässitud. Ta ei kogele just mitte, vaid peatab

ainult vähe üksikute algustähtede juures)

Tere hommikust, inspektori proua, ma tean
nimetelt noorherra Karli f... aapaid!

(Maässib pani lahti).

Punchnow. Kõia küll, Augustin, ja kui palju?

Augustin. Kolm marka n... akskümmund!

Punchnow (waatab kaldasid, kriimustab üht kohta
sõrmeküünega). Wõi nii? Waha ei arwa sa
mist küll xaasa, wana pigipott? Waha, mil-
lega sa augud naha sees kinni määrid?

(Proua v. Kowalskile) Üks mark wiiskümmund,
inspektori proua, mitte pennigi rohkem!

Augustin (kihwtiselt). Sooh, arwad sa, et ma
umale wast n... aha parkija juures wälja
wain walida, mis? Pean teda wõtma, nagu
juhtub!

Kobilinski (kiiresti eestpoolt pakenat kätt).

Wabandage, inspektori proua, aga inspektori
herra saadab mind Pietschi järele!

Punchnow (inestanult). Tohoh, mis need moodud
suis need on?

Pr. v. Kowalski. Ja ma olen teile ometi juba
... Kobilinski...

Kobilinski. Jah, aga ma mõin ometi ainult seda teatada, mis inspektori härra näskis! Ja inspektori härra on väga halvast tujus.

(Ära pahemale poole).

Fruchman (hüüab temale järele), Noh, algu siis, ütlege inspektori härrale, et ma kätte tulen.

Ei tea nüüd, mis see ei ole, inspektori prona?

Jälle mõni "ettekirjutus". Keil uuematel aegadel kirjutatakse liiga palju ette. (Ära pahemale poole).

Pr. v. Kowalski (türgelt ohates). Jah, Jumal teab, tüüp-
poolist! Noh, sähkre Augustin. (Arwab oma näe-
katixere, annab temale raha).

Siin on teie kalmi marja kassakümmend... täna ei taha ma teiega kaubelda, sest täna on rõõmpäev, Pietski on jälle siin, aga (naeratab) ärge seda temale ära ütlege, muidu pakandab ta veel minuga...

Augustin. Kus ma nüüd seda teen, kallim inspektori pr... prona. (Suudleb ta nätt). Täna on teid ka väga suure lahuse eest.

Pr. v. Kowalski. Sasse aga olla, Augustin! Noh, ja mis teil ka muidu uudist on?

Augustin. O jah, päris h... hulks, inspektori pr...

prona. Prona Kalimma Frants on w... wätkenis-
tusest tagasi tulnud.

Pr. v. Kowalski. Waata, missugune tüüm.

Augustin. Jah! Ja päew enne seda on ta mee
tüdruku saanud, Pietski M... Marie.

Prona v. Kowalski. Mis? Maria? Pietski tütar?

Aga Innala pärast, mispärast on ta siis õpetaja
prona juurest ära tulnud?

Augustin. Jah, ma ei t... tea, inspektori prona!

Mina naene ütles: „wana arm ei v... avustada!”

Ja Pietski waadaku ainult ette, et ta oma enese
liba ja mere küljes pleks... pleksisid ei leia, selle
asemel, et neid teiste inimeste f... fashaste küljelt
otsida.

Pr. v. Kowalski. Innala pärast, Augustin, Maria on
vmeti läbi ja läbi arus tüdruk!

Augustin. Ma ei ole ju ka midagi ütelnud, inspek-
tori prona, mina na... naene ainult ütles.

Skääd hommikut, inspektori prona! (Ära pahem-
poule, wärsene wahesag, mäljäs paremat wätk, näite-
lawa taga, illesaataja v. Kowalski hääl, sumbu-
tatult, aga süsgi arusaadawalt.)

Ulewaastaja v. Kowalski (näitelawa taga). Kri siis, mehed, ütinege minnuga hünudes: Meie uus noor walitsija, kelle armu teie oma enese saatuse juures nii mõjusalt oletate tunde saanud elagu! Elagu! Elagu! (Kolm wägewat elaguhünudit, häältökömin).

Pr. v. Kowalski. Ah, see p see asi oli seda oleks ma üisti teada wõinud. Ja aga Jumala pärast, Pietsk, mis sul siis on!

Pruchnow (on päinemalt poolt näitelawale astunud, koguni rõhustud meeleolus ja kahwatu, lähikobades pliiidi juurde). Minul, inspektori prona? Mitte midagi mis mul siis ka peaks olema?

(Ajab ennast sirgese). Aga ma ei wõta seda wastu!

Pr. v. Kowalski (hinnunult). Ja mida siis, Pietsk, Jumala pärast, mida?

Pruchnow. Koh, „armuandmist“, inspektori prona. Meie uus kõige armuliseim keiser — Jumal kinginud talle elu ja terwit — on iseene mõttes küll wist mõtelnud, tahan uneti kard ka maestile kuwaditele hallide müüride taga midagi hääd teha ja nendele karistusele kingida, — ta on armuandmise

välja kuulutanud. Noh, võis teised kantsisid ju ka võõru pärast ja saajusid elagu, aga mina ei näta seda vastu. Ma ei taha armu, ma tahan oma õigust! Olen puid varastanud ja nende eest kuus kuud saanud, ja need istun ma ära! Tahaks õige maadäta, kes mind selle juures karistada tahaks!

Pr. v. Kowalski. Jah, Pietsh, ma ei tunne küll määruseid, aga ma arvan ka....

Pruchnow (nägib kalle wähele). Jah, eks ole, inspektori proua? Minule oli arm, et ma jällegi halli majasse pääsesin, ja kuues kuus võis mured lõppenud olid!.... Aga nende ettekirjutustega on luugi alati nii. Ei küsita, kas see sulle meele järele on, antakse lihtsalt armu.... Sel korral oleks pidanud sulle armu andma, iheksateistkümnene aasta eest...., nüüd ei ole mul seda enam tarvis.

(Waatab niiskete silmadega oma ette. Kaugelt hakkab kirikukillade lõõmine kostma.)

5. etendus.

Endised. v. Kowalski.

v. Kowalski (patiemalt postl.) Näed nüüd, Siisikene,

nüüd olene uma Pietskiist jällegi lahti. Oli lühikene rüüm!

Prona v. Kowalski (kuurvalt.) Jah, ... ma ei suuda seda veel sugugi uskuda — minu seisukorra juures — mis siis nüüd jälle peab saama?

Pruhnow. Aga ma palun teid, armas, kuldne inspektori pronas, mis peab saama? Kah, ma ei võta seda lihtsalt vastu. Ja eks ole inspektori härra, kui keegi armu ei taha saada, ega temal siis ka tarnis ei ole teda vastu võtta?

v. Kowalski. Samkopäev, siin ei ole midagi teha!

Pruhnow. Olgu siis, inspektori härra, hää!

Kus te mulle enne mitsesaks härra kohta rääkisite, ... kahe nädala pärast olen ma jälle siin!

v. Kowalski (räägib wahle). Tasa, wanamees, tasa.

Sa oled ikka veel puulakas ja puulacatega ei hakata palju küsima. Kes vähegi tüli teeb, saadetakse wälja.

Pruhnow (ehmatab.) Saadetakse wälja, inspektori härra?

v. Kowalski. Jah, wanamees, üle piiri! Wana tee tagasitulemisel on meil küll kinni pandud!

Pr. v. Kowalski. Oh Jumal, oh Jumal!

Pruchnow. Aga, inspektori härra, kas ma mitte wast lihtsalt nii sira ei võies jääda. Ma mõtlen, nii päris vagnusasti, ilma et keegi seda märkaks?

v. Kowalski (lihtsalt). Ma olen uneti ametnik, Pietsch!...

Pruchnow. Oige küll, ametnik! Wabandage, inspektori härra, et ma küsisin... aga kui inimene kuuks kuuks ennast sisse on seadnud!... Sula rõõm ja nurruga on kõik otsas. (Häl murdub, waatab kühjalt oma ette).

6. etendus.

Endised. Karl. Maria. Anna.

Karl (nõwasti ja elawalt, teised tema järel, keskelt).
 Hurra, meid lasti wabaks!... wabaks.

Maria ja Anna. Wabaks... wabaks!

Maria (elawalt). Ma pidin parajasti Prantsusekeelt ülesüttelema, meil läks kinnu pärast ilmaji kuumaks....

Anna. Iah, saäl tuleb aga nurruga wõlitateer sisse, terve wõl lastakse wabaks! Waba, waba!

v. Kowalski. Wait, lapsed, meil keegi teine on wabaks lastud, Pietsch.

Karl (nõukunud). Mis, Pietsch, sa tahad ära minna?

Purchnow (muutud häälil). Ma ei taha ära minna,
 Karlanine, aga ma pean. Elage siis hästi, inspek-
 tori härra - elage hästi, inspektori proua... elage
 hästi lapsesused... ma panen omale ainult
 teised viided selga ja siis... (muksutab). Ma
 tulen siis veel kord tagasi õigesti jumalaga jätma.
 (Ära pahemale poole).

Anna. Juunal, mis selle Pietschiga täna on?
 Paari nädala pärast on ta uneti jälle siin?
v. Kowalski. Pea suu, unnal nana! (Rusutud
häälega). See kord lahkuib ta mast igaveseks.

(Eesriie.)

Teine waatus.

Wõrastetuba proua Kälina kõrtsis. Kol-
 laraks lubatud isäsiad kirjude plakatitega.
 Tagaseina keskel uus pönneste wõraste tüüpa.
 Sellest pahemat nätt leht plennõunde, klaa-
 side ja kaupmehe kaaluga. Selle taga saks-
 tetoast wõre läbi lahutatud ruum kahe riis-
 luga, napsiwadise, kirjude pöölkirjadega
 pödelite, kolonialkaupade, heeringaputiga j. n. e.
 Paremat nätt tagaseinal lahtine pluit korst-
 naga, kust suur katol raudretri küljes allu ri-
 pub. Pliidist paremat nätt weewaatt, selle ees keld-
 rikuus. Paremat nätt küljesinal wõõgikapp
 laikivate nõunde, taldrukite ja kohwitassidega.
 Pliidil pääl paar raudretri kolmejalgade pääl.
 Wõrastetoas pahemat nätt axen, mille alust
 mised muutud pönnase oitsinardinaga ning
 ni on kaetud. Pahemat nätt küljesina ääres
 kaks walgens küüritud lauda, keskel suure
 rippuwa lambi all ümmargune laud, puust

jalapinn ja pingid. Saadadel kärbesklaasid, kohaliku lehti, taringipeener. Küljesinas paremat kätt ees üles.

1. etendus.

Anna, Maria, Augustin, Karlina. [Pärast]

Frants

Karlina [umbes kaheteistkümmne aastane, väga viletsasti riides tüdrukuke, palja jala, seisab, songaga korv käewarvel, leti ees. Anna-le pahwolt.] Aga, armas preilikene, muid on ometi nii rutt! ... Kui isa metsast koju tuleb ja midagi süüa ei leia -

Anna [linna moodu riides, lõksideks peletatud juuksed otsaesisel, hegeldamise töö käes. Seisab akna juures pahemat kätt, kust ta wälja waatab. Sirutab ennast laisalt ja aegutab.] Ah mis, wota kuni ema tuleb!

Maria [kewa, umbes üheksateistkümmne aastane tüdruk, palja jala puurt tulwates, kannab põlwini üleskeeratud hiõlmad wõõwahule pandud riigut kitsiundriidut, walget lina]

sest riidest särke, väikesed kõrgel üles kee-
 ratud, ilma pihikuta, pääümber silmator-
 kav rõõju rätik. Eeride tõusmisel on ta par-
 gi täis vett veetõnni kallanud, kaelkõõgud
 olgadele wõtnud ja mõlemad tühjad
 panged haaridesse riputanud. Annale]

Noh, teil ei tuleks tõesti tükk küljust ära, kui
 te kord leti taha lähete!... See waene loema-
 kene on ilma emata ja peab kodus kõige
 eest hoolitsema... oma õdede wendade
 eest, kes nagu väikesed hiirekesed...

Anna [wahel rääkides pool üle öla
räägib selget mustarast.] Ja sina, mu-
 retse sa selle eest, mis sinusse puutub!
 Arwad sa, et ma onal ühe ainsa heeringa
 pärast näppusid mustarast hankan te-
 gena?

Maria [arvamisenise pääl, wihaselt pool
waljult] Kui söömine töö oles. ... see mi-
 mesetükk jääks küll laiskuse pärast nälga!
 [Ära paremale poole.]

Augustin [istub keskel olewa laua ääres
ces suur napsi klaas, punase ninarüti sisse

43.

Kõidetud kamps ja nekaga müts. Soeb lehte
waatab nüüd üles.] Jah, kus „M. maakon-

nanõunukogu kirjutaja prouaks saadakse
kui peenikesele m... mehele, siis peawad
inimesel juba w... walged k... käed olema!

Anna [aegutab, pool üle ära.] Ah soo... teie
olete ka veel siin, Augustin? [Uksakalt.]

Päale selle saab minu peigmees kahe nuu
pärast maakonna nõunukogu siketäriks ja
siis [aegutab jälle.] terve pulmad!

Frants [pahemalt peolt, sargiwäl, ette on tal
lihumüüri põll kõidetud, mis mitte liiga walge
ei ole, soldati müts, pahemal küljel teritami-
sest. Olab walge rätiga kaetud mold. An-

nale.] Noh, printsess, weel mitte wälja maga-
nud? [Pöstab keldrihuugi üles, lähed alla.]

Anna [kehitate põlastawalt algasid, puhub
õhku. Augustinile.] Ma pean nimmelt alati
pärast kõnnat tund aega magama, muu-
du ei ole ma terve pääle kõnnat mitte mil-
leski kõlbulik.

Augustin. A... aga kes siis teie peau weime-

waka jaoks õmbleb?

Anna. Pesu õmbleb? ... Ma palun teid, Augustin, tänapäew ortetakse seda näike oneti walmilt poodist!

Augustin. Nojah, kellel ainult tarwis on wärrahakatti pista, nagu teil p... prona emal.

Anna [aegutab jällegi]. Oh Jumal, emma! [Pöörab ennast ümber]. See tahaks ju, et ma iga raasukest ise õmbleksin, aga mu peigmees ei salli seda, kuna ma ju klaweritudisid wotan.

Augustin [inestades, amustades]. Ah see, selle riistapuu pääl, mis teie s... saalis seisab? Näeb wälja nagu kummut ja ei on tal puha walged hambad?

Anna. Jah, pianoforte pääl.

Augustin [nagu enne]. Saah, wõi nii kutsutakse teda? ... Ja tema, kas tema ka selle riistapuu pääl mängib?

Anna [aegutab jälle]. Ei, mu peigmees ei ole sugugi muusikalik, aga ma arwanna-

kassameistri proua ja linnawalitsuse -
nõukogu sekretäri proua, need mängivad
kõik klaverit.

Augustin [naagu emme] Ja sääl peate siis m... mui-
dugi teie ka?

Anna. Iseenesestgi mõista! See on juba kord
sünnis, kui nende ringidega läbi käid!

Augustin Ei... ei, kas kuulis ennemalt üsagi
inimesehing sellest, vaene ja ku... labert
mängima!

Anna. Ajad muutuvad, armas Augustin.
Kas teate, minu peigmees loeb väga palju lehti
ja minema kord jutustas ta mulle, et Saksaa-
maal noored prelid nüüd kõik ühiskohis
õpivad ja tohtriks saavad...

Augustin. Kas... tõesti! [Uskumatalt] Pärast
tohtriks? Nuisugune, kes inimesi aratib? Ei... ei,
preihkene, kui ma ka kõige usuks, seda ei
saa teie mulle süsgi ette luisata!

Anna [aegutab jälle] Noh siis mitte! [Pöörab
uuesti akna poole, vaatab wälja. Wäljas
sumbutatud muusika ja laul. Kele hüt...]

Capse hääl laulab üht militsalaulu, gitarre ja tamburine kaasmäng sinna wahile wass-trummi löögid.] Oo, woadake, meesekandidid! [Kuniseb tasawesti wisi kaasa, awab akna.]

Augustin [tõuseb püsti, astub Anna selja taha.] Dige, w. meesekandidid!

Anna [seletades, pool üle öla.] See on nimelt nüüd kõige uuem laul Berlinist.

Augustin [sune lugupidamisega.] O. Berlinist!

Anna. Jah, maakonna kassapidaja proua laulab seda ka ja mängib ise klaweril kaasa.

Augustin [nagu enne.] E. labert!

Maria [pahemalt poolt kaelkõigud täidetud pangedega ölal, laulab lõpu wäri kaasa.]

Musiku lähleb tasawaks ja wõtab aegamööda kangemalt, kuni ta täiesti otsa lõpeb.]

Anna [wäga imestanult, pöörab ümber.]

Hoh, kust siis sina seda laulu tunned?

Maria. Hoh, Dr. [parandab] noorehärra

on ta oneti wäetenistusest raasa teinud!

Anna [pilkawalt] Ja sa oled ta siis midugi tema käest õppinud?

Maria [õiglaselt] Kuid ta teda päew otsa wilitab ja laulab? ...

Anna [paljuütlevalt ja pilkawalt.] See... hääl küll! ...

Augustin. Ah, kuule, Maria, seda olin ma täitsa ära unustanud, ma nägin ju sinu isa linnas.

Maria [paneb parged maha, rõõmsa inimestusega] Isa! Kus siis? Kas turu pääl? ... Oli ta wangi-
gimaja üliwaataja pronaga sisse ostmas?

Augustin. E... ei, ta on ju täna lõuna ajal w... w... wäljastunud! Annandmise läbi!

Maria (wähe meelitades). Wäljastunud? ... Ma mõtlesin, et temal veel kuus kuud istuda tuleb? ...

Augustin. Õige küll, aga annu oli ju! Une keisri härra pärast! (Tõuseb wähe piirist). Jumal: kindriku talle terweist ju pikka aega! Aga mille näib, nagu ei rõõmustares sa s... sugugi selle üle?

Maria. Oh, et ma isa jälle nägema pean, selle üle rõõmustan ma wäga, olgu küll, et tema minust peaaegu sugugi ei hooli... aga mis peares ta siin pääle hakkama? Tööd ta ei leia, ja —
Anna (üle äla). Kes onale ka misugust kelmi majasse hakkab wõtma?!

Maria (wihaselt). Miuu isa ei ole kelmi!

Anna (pöörab ümber). Nah, mis siis? Kui keegi warastab ja selle eest hallis majas majas istub, siis on ta wist küll arumes?

Maria (nagur enne). Sul on põhjust, teiste inimeste üle pilkawaid tähendusid teha! Pühi oma enese läme es!

Anna. Sina?? ... Kes on siin sinu „sina“? ...
 Arvad sa, et ma sinusugune olen?

Maria (pilkawalt kriksental). Lääb on teil täieline õigus, preili Kalinna, kuidas näin ma ennast teiega wõrrelda? Teie olete saksapreili ja mina — mina olen auno tüdruk!

Augustin (lõbusalt amastu). Oi wai, nüüd hakkab warsti k... wüimustamine pääle!

Anna (enne päris keelatu, siis). Augustin, teie olete

tunnistaja! Selle päale kaeban ma ta kohtusse,
selle häbemata inimese!

Augustin (tombal ennaest kõssi). Mina ei ole
midagi kuulnud, p... preilikene!

Maria. Nah, pange siis müüd hästi tähele, Augus-
tin! Ma ütlen -

Anna (lana tagast). Sa pead suu, ehk ma ütlen
emale, et Sa Frantsuga....

Maria (räägib temale aegdalt waheli). Mina
Frantsuga? (Ukvalt). Teie wend ei ole mul weel
wäikest sõrmegi puutuda tahtinud, ja minul
ei ole ka niisugust wäikest ripatsid ümber jooks-
mas (näitab käega ümber kaks jälga maast), mis
mulle tädil peab ütlemas, sest et -

Anna (wiha pärast peasege keeltri). Oh sina...
sina.

Pruia Kalina (liha w naene neljakümnete aastate
sees, sile laus, suur rinnadewi ulataw pääl, wi-
jaha Maria wiimaste sõnade juures leti kaha
ilmunud, ütles müüd kõwasti ja energiliselt).

Raku ütlen ma ja mitte sõna enam!... Peate
teie mõlemad siis päew etra kisselema?

Sina, Anna, lähed nüüd streekide tahapoole, katad kohviklaasi ja istud klaveri ette, sest sinu pligonees võib iga silmapilve tulla... (Mariale) ja sulle, häbenata pliska, ütlen ma: kui sina una suurte suud ei pea, siis räägin ma sinuga karra selgemalt!

Maria. Sa söimas minu iha ja ...

Pr. Kalinna (waheli rõõmides). Mis puutub sinu iha sinusse? ... Kas tema vast sinust hoolib?

Maria. See on ükskõik, ma ei luba aga midagi tema kohta ütelda!

Pr. Kalinna. Sa pead nüüd suu, ütlen ma!

Anna (ära minnes poolkõrvasti Mariale). Ootaa, tüdruk, sa mõtled veel minu pääle! (Keskeltära)

Maria (kehitab pilkavalt ja põlastusega olgaseid).

Tff... (Mõtab meepeaged ja tähendab nad kõnni).

Pr. Kalinna (aotas näsuvana näoilmeaga, kuni mälenad lahkumise läinud, siis lahkelt Karlile).

Kah, mis sina siis soovid, mu tütreke?

Karlina (haledalt). Oh Jumal, kulla kallid pöru-
akene ... kaks herringat, kuup napsi ja parikene
kubakat! (Paneb roheline liiterlise pudeli leti pääle).

Pr. Kalinna, Tasa, mu tütreke, tasa! Kõige päält siis hoop napsi ... (Šaseb kirtsilana pääl olevast maadist liiteri nõõdu kais ja kaldab napsi siis läbi lehtre roheline pudelisse.)

Maria | hoiab teist weepange veel käes ja lasel tal meelõnni ääre pääl seista, seisab sügavas mõttes.)

Frants (pistab pool pääd keldrivilungist välja, näpistab Mariat säärenarjast, poolkõvasti)
 Mariemene, tule uneti natuke alla!

Maria (viljatab kasakesti). Oih... nooreharran!

Frants. (Kaob jälle ruttu).

Proua Kalinna (kumardab ettepoole). Mis siis sääl lahti on, Maria?

Maria. Mitte m... midagi, proua Kalinna...
 mina... ma tahan ainult tuld teha!

Pr. Kalinna. Koh, siis aga vähe karmemini!
 Ja kohvi jaoks võtad sa poolteist loodi uhe ja mitte sugugi sigurit! Harran maasõna nõiukagu kirjutaja ei joo sigurilega kohvi.

Maria. Ma tean, proua Kalinna, ma tean!

(Süütab ühe kulmejala all tule põlema ja paneb

ja paneb siis kohvikatla sinna pääle).

Augustin (aunxartusega). Mitte s... sigurit?

P... Paganapihta, küll on peeniseene.

Pr. Kalinna (Karlilinele). Nii, mu tütreke, müüd
sis meil näks heeringad... (võtale heeringad
kännist, mässid nad kollase paberi sisse) ja
paninene tubasat. (Paneb mõlemad asjad letti
pääle.)-Soo, teeb kukku kuuskümmend viis
pennikest!

Karliline (viivitades). Isa ütles, kallid prouakene,
et te seda arvesse kirjutaksite.

Proua Kalinna. Kes on siis sinu isa?

Karliline. Babrowski, kallid prouakene.

Pr. Kalinna. Missugune Babrowski? Meil on
neid tükki kolm külas.

Augustin. Tä teeb metsas tööd, proua K... Kalinna,
naene suri tal n... nähe kuu eest ära!

Pr. Kalinna. Saab, see! (Kaldab napsi jälle lüti-
rimöödu sisse tagasi, paneb heeringad Karlilinele
kurvi.) Tervita siis ilusaasti oma isa minu puult
ja ütke temale: heeringad annan ma temale wäl-
gu, sest nälg on kibe. Kõllel aga viis last kadus

on ja raha ei ole, sel ei ole tarvis napsi jina,
ega tubakat suitsetada!

Maria (võtab kohviveski ja läheb keskelt ära,
nuna pr. Kalinna napsi tagasi kaldab).

Karlina (mitulikulult). Kni müüd aga ifa kuju
kulle ja ei napsi ega tubakat ei leia....

Pr. Kalinna. Tah, mis siis on?

Karlina. Siis saan mina keretäil.

Pr. Kalinna. Svo... või siis nisugune on
sinu ifa! Kni ta sind paatub, siis ütles
temale, et mina, proua Kalinna, (rõhuga)
tuhat ja Karlina, temal päädi tulen pesema!

Karlina (vaikustab ukse pääl). Hää küll,
kallis prouakene, ma ütlen sulle seda!

(Paremale poole ära).

Pr. Kalinna (toimetab pudelite keskel). Oh....

ma ütlen, küll on inesa viletsus nende
meestega! Mitte muud midagi kui inesa lak-
kuda ja lakkuda!

Augustin. Tah, seda ütlen ma ka! Aga proua

K... Kalinn... mis alevas maailm ilma

p... piirituseta? (Üksab, võtab mõtetes lonkav umast
klaasist).

2. etendus.

Endised. Chain Sandelholz.

Chain (waimukas juudi nägu, meelekohkadel
nagu „peissid“ idu, kannab linast kolmumani-
kelt, selle all silmatorkawat ruutulist ilikonda,
müts, näes tore sõidurõits, tal peab midagi
„hobuseparisnirintulist“ omas wälimuses olema.
Räägib Juudikeelt, aga enam rõhu kui murde
poolt. Paremtalt poolt, pistab pää läbi puulawa-
tud ukse, waatab ringi). Ehem... prowa Kalinna!...

Pr. Kalinna. Ah... tere, härra Sandelholz.

Chain. Prowa Kalinna... ainult prisiseseks
silmapidgu keskes! Ma ei wõi nimelt ära
tulla ukse juurest, on mul waneri ees paar
noori hobuseid...

Pr. Kalinna. Hää küll, ma tulin juba. (Keskelt
paremale poole).

Augustin (kumardab auupaklikult). Ah...
tere na, härra S... Sandelholz!

Chain (ülevalt alla). Tääge aga rahulikult
kohale, härra Augustin!

Augustin (kumardab jälle). J... just, nagu soovite,

herra Sandelholz! (Istub maha, mõtob uuesti
lehe nähti.)

Chaim (pr. Kalinnale, sunnustatud häälil ja
otse tema künwal). Nii siis, proua Kalinna...
täna õhtu nii kella kümne paiku kuus
meest teega ja kolm Warshawi jolanüundega...
parki siidi eest peab teie herra paeg juba ise
hualitsema!

Pr. Kalinna (naisama). Hää küll, sain aru,
Sandelholz!

Chaim. Nii siis hää, elage hästi proua Kalinna.
(Kõwasti). Jumalaga, herra Augustin!

(Pahemat wäthära).

Augustin (kumardab.) J... Jumalaga, herra
Sandelholz! (Undishimulikulit). Mis ta siis
tahtis, see S... Sandelholz?

Pr. Kalinna. Mis ta siis ikka ära ei tahtnud!

(Kidagi otsides). Tema... kauples mõlemate war-
sadi pärast, mis ma kõrwi-päevakalal ära
tahan müüa. (Läheb respekt leti taha).

Augustin. So... see... see!... Aga mis ma ütelda
tahtsin, proua K... Kalinna, selle asja üle B...

Bobrowskiga olen ma niid järele mõelnud!

See: m.... mees ei olegi nii süüdi!

Pr. Kalinna, kuidas tulete niid Bobrowski päale?

Augustin, Ma... ma mõlen ainult, proua Kalinna, kui mees peab otsa tööd teha ja koju tuleb, siis peab omelil võis olma nagu kard ja x.... kahus!

Pr. Kalinna (pilkavalt). See, arvate?

Augustin, Jah! Ja minu juures kodas... ma ütlen teile ainult: mu S.... Lotekene kuulub mind!

Pr. Kalinna (teeb ristakõikse näo). Ah, ainult teie proua! Ta tuleb siia nagu näis.

Augustin (käseb üles, paneb mütsi pähe, vastab nõuta ringi).

Pr. Kalinna (põlglikult). Koh, kui te siit läbi sarsatava ja korteri lähete, siis võite nägemata eeskajast väälja lipata, kui teie proua siin sees on.

Augustin (võõrpaiga poole minnes). Teie ei pea mitte uskuma, proua K.... Kalinna, et ma vast kardan?!

Pr. Kalinna. Kuidas, kuidas ma seda teist usunasin!

Augustin. Eks ole? ... Ma maksan siis h...
 kramme! (Keskelt ära).

Pr. Kalinna (Täherdab tahuli pääle üles.)

Augustin... kaks suurt walget piparmünti...
 kaks küssimend peningit! (Kaljastavalt, põlglikult).

Kriisugune napp... enne suur suuvärs ja
 siis? - Hlireauku oles ta peitu pugunud, kui
 aga mõni lahti oles ulnud!

3. etendus.

Pr. Kalinna. Maria. Sothe.

Sothe (kuinvetanud, ründiline naene, palja pääga,
uur säth umber, songaga koru käe otsas; pare-
malt poolt, maatab otsides ringi). Tere, proua
 Kalinnakene.

Pr. Kalinna (lahkelt). Tere, proua Augustin!
 millega mõis ma teenida? Ja kas teie wast kedagi
 tegelete?

Sothe. Ahine? Ei... Ma tahtsin ainult midagi
 küsida! Nimelt, kas teie minu meest ei ole
 näinud? ... Mõnda ninnes, arvan ma!

Pr. Kalinna. Jah... täna hommiku, linna!
 Aga jäage unti veel natukekese ajaks, proua

Augustin...

Maria (keskelt kohviveskiga plüüdi juurde, teeb säääl tegemist).

Sotte. Mina... mina... jah, vaadake, proua Kalinnakene, ta läks uneti halli majasse paari saapaid ära võtta, ja kui ma teda nüüd kinni ei püüa....

Proua Kalinna, Soo... siis lasel ta otsekohi terve teenistuse lendu?

Sotte. Noh, seda nüüd küll just mitte, selleks on tal liiga suur hirm minu eest... aga kindel on siiski kindel!

Pr. Kalinnia: Jeah... noh, kuidas arv, proua Augustin, kas me üht tillusest ei võtaks?

(Ulatab ühe kirjuri päälkirjaga pudeli kätte).

Sotte. Aga ma palun teid, proua Kalinnakene, armsam, teie teate uneti... (Paneb käe rinna pääle, lasel silmad häbelikult alla vajuda).

Pr. Kalinna (tuob ühe napsiklaasi wälja). Nojah, ma tean, mineval pühapäeval pärast kirjikut olite teie wõudega töötanud, napsi mitte enam juhtu mitte... aga see ei olegi sugugi naps, see

on "liscöör". (Kaldab sisse).

Sattu. Sook, wai see ei ole naps? ... Koh siis ...
(Chaitseb esiti pisut klaasist, et siis wõis nappaga
häämelega alla wisata). Jah, kui see naps ei
ole, siis ... siis wõiksite mulle wast weel üks
anda, proua Kalinnakene ...

Pr. Kalinna. Häämelega! (Kaldab sisse).

Koh, ... mis wõlas uudist on, proua Augustin?

Sattu. Oh Jumal, iga päew' juhtub uudist ... aga
... (Pilgutab proua Kalinnale silmi ja näitab
Maria pääle).

Pr. Kalinna. Ah soo! (Kummardab üle leti ette poole).

Maria, kas oled kohwi ära jahwatanud?

Maria (un wahajal kohwi jahwatanud, kappist
kandikeri wõtnud ja kanni ja tassi pääle pan-
nud). Jah, proua Kalinna, ma tahan praegu
pääle kallata.

Pr. Kalinna. Hm ... jätka aga, ma koimetan seda
ise! (Tuleb kiskelt näitelaiale). Sel ajal wõrd sa
õhtuks kartulit keldrist wõls tulla.

Maria. Keldrist?

Pr. Kalinna. Koh, kust siis wõidu? Wast wõlimalt

laxast? (Wätab niles pooli).

Maria (teatawa kangekaelsusega). Noh, olgu!
(Wätab pliidi kuryal seiswa katulinõmvi ja kõhob alla).

Pr. Kalinna (lähel pliidi juurde, kaldab rahminatlast
keemast mett lobi kannis seiswa lehtri. Pr. Augustin
lähel talle järele, xui ta rapsi ära un joonudi). Noh,
nüüd cuttu, proua Augustin, cuttu... (Teib väga
uudishimulikku näo).

Sattu. Oh Jumal, armas proua Kalinnase, ...
õiti ei olegi midagi nii väga iseäralist, ...
Eks ole, teil on pärs häämeel, et teil uma Frants
jälle kodus on?

Pr. Kalinna (umbusklicult). Mis teie sellega
itelda tahate?

Sattu. Mitte midagi, armas proua Kalinnase ...
mitte midagi. Ma arvan ainult, et nüüd Frants
arvuti pea naisevõtmise pääle hakkab mõtlema!

Pr. Kalinna (naerna pahvatus). Frants? ...
Ma palun teid, proua Augustin, pois on ju alles
nii rumal ...

Maria (keldris, kiljatab suure häälega).

Pr. Kalinna (astub keldrikuugi äärde, räägib alla).

Jahak mis siis saal lahti on.

Maria (all). Midagi, proua Kalinna, ma astusin ainult hiire pääle ja selle üli chimataim ma!

Pr. Kalinna. So soo! (astub uuesti plüüdi äärde tagasi, pr. Augustinile). Jah, ma ütlen teile, paiss on niirumal (naerab), see usub veel (soosistab proua Augustinile midagi kärke).

Sattu (lööb käed kokku). On see võimalik! Ja on säälijuuris maks aastat Berlinis sõjaväes olnud!

Pr. Kalinna (võidurüümsalt). Jah, seda teeb häa kasvatus, proua Augustin!

Sattu (magatsreija näoga). Nojah, mis tõsiselt häa kasvatus on, see tähendab juba midagi

aga, kus teil nüüd see kena tüdruk majas on, ... see Maria

Pr. Kalinna (pahvatab naerma). Minu Frants selle margatütreaga? oh ei, nii kaugele alla una seisuse ei unusta paiss ennast mitte ja

Maria (hiljalt all uuesti).

Pr. Kalinna (astub keldrilungi juurde). Noh, mis sul siis nüüd juba jälle on?

Maria (all). Mina... mina....

Frants (nisama alt). Maria libises kartulikor-
miga trepi pääl ja... sääl....

Pr. Kalinna (päris kohmetult, nagu tarrutsanud).

Mis, sina uled ka sääl all keldris?

Sette (woidurõõnsalt). Noh, maadake nüüd, prona Kalinnakene, mis ma ütlesin?

Pr. Kalinna (energiliselt). Ah mis, lollus! (Alla).

Tulge inõelmad üles!

Maria (tulib korvi täie kartulitega üles).

Frants (tema ees, inõelmad seisavad sääl weidi kohkunult).

Pr. Kalinna (juba ülestulmise juures Frantsile). Mis siis sul nüüd keldris otsida on?

Frants (rumala näuga). Ma kandsin peale vina, mis meil järele oli jäänud, alla, muidu läheb ta meil ju selle kumaga kumarsi raiskin!

Pr. Kalinna (juba nähe rahustatud). Hii, mi!
(Mariale). Noh ja sina?

Maria (teatava kangekaelsusega). Tii ise saast-
siti mind ju alla kartulid tuoma!

Pr. Kalinna (naerab vähe sunnitult). Oige! Saast-
sin sind ju ise alla! ... Koh, tütruke, kanna
siis veel kuhinõunud saali, ... kannu koan
ma pärast ise sisse. ... ja sina, mu poeg,
kas sul ühtegi tööd ei ole?

Maria (ütleb kandinu, keskelt ära).

Frants. O jah, ... pesuköök puhtaks teha.

Pr. Kalinna. Koh, siis kiiresti, mu pojake,
kiiresti!

Frants. Koh, siis ma hakkam õige pihita!
(Sähel vähe segaselt pahemat rüüt ära).

Satte. Aga ma palun teid, proua Kalinnake!
Teil asemel oleks ma nüüd ameti mõlemile
kublisti vna armamist ütelnud!

Pr. Kalinna. See, arvate teie täiesti? (Fahnatab
naerma). Olge hääd, kas te minu poega nägite?
Kas näeb see nii wälja, nagu, ...

Satte. Oh! ... need, kes rumala näs teevad,
on vahel need kõige hullumad! ... Ja, siis:
juba hoiatuseks!

Pr. Kalinna. Waadake, see oleks alles koguni pöörane! Sellega tõukaks ma mõlemid meele- ga minapidi asja pääle! ... Ma tean nüüd, kuidas lood seisavad ja (energiliselt) et tulevikus mõlemite wahel mitte midagi ei juhtuks, selle eest laske mind hoolitseda!

Sotte. Hää küll, aga kindel on siiski kindel. Teie asemel otsiks ma Frantsile wiige pea pruudi walmis!

Pr. Kalinna. Hm. pruut ei teeks igatahes wiiga! ... Aga kas teil siis kedagi oleks?

Sotte. Minul? ... Kümme! (Sündilt). Waadake, sääl on näituseks pruudi Gitti Pulverstein —

Pr. Kalinna. Ah, see näisime Indiplika Graje- wast? — Sellest on mulle Chaim Sandelholz ka juba ette puhunud!

Sotte (teeb nagu inustars ta). Chaim Sandelholz? Missugune melis juhtumine! ... Ja, aga ... kas teil see tüdruk ei näibaks?

Pr. Kalinna (siütas pääd). Hm, jah. ... kas teate, proua Augustin, see asi on see ... Waadake, minu tulevane näimees on nüüd kard juba ametnik, ja sellepärast —

Sotte. See, sellepärast? ... Aga ma palun
teid, proua Kalinnase, preili Pulverstein kasele
ennast ameti nistida!

Pr. Kalinna. So, so... seda ta tees?!

Sotte. Aga muidugi, see on ju käärapäev ise-
enestegi müüsta! (Sündilt). Ja siis mõtelge inna:
15000 rubla puhast raha ja suur kortsiokk
Grazjovos... teie teate ju... koke paremat kätt
Vene tragunite kosarmust!

Pr. Kalinna (mõtetes). Ma tean... ma tean.
Aga, mu armas proua Augustin, nende Jundi
kudrumitega on nii ise asi! Namad ise on
ju päris kenad, aga need sugulased!!

Sotte. See on ju just Gitte juures see hääd asi!...
Temal ei ole ei isa ega ema, ei õde ega wenda...
ei, sääl võib maakonna näimkogu kirjutaja
härra juba päris rahulise olla! (Annab pr. Ka-
linnale silmadega märku, et Maria kiskelt
sisse astub. Käitlawa taga summutatult
milumata klaverimäng: „Neitsi palme“.)

Maria (kiskelt). Proua Kalinna... maakonna-
näimkogu kirjutaja härra tuleb.

Pr. Kalinna. Esituges ütled sa tulewad, mu tütre-
 rusa, kui sa oma saraste mäimehest räägid...
Maria. Nii siis... tulewad!

Pr. Kalinna. Ja teiseks tean ma seda juba...
 mu tütar mängib „Nitsi palvet“!...
Sottele. Nii siis, mu armas prona Augustin,
 ma võiks ju siis seda... seda „Kaupa“ korra
 maadata! Meeldib ta mulle, siis...

Sotte. Ta saab teile meeldima, prona Kalinna,
 olge selle pääle kindel! Ja millal tahan ma nõrd
 müüdaminekul ühes temaga teie juurde sisse
 astuda?...

4. etendus.

Endised. Nast. (Pahemalt poolt)

Pr. Kalinna. Koh, lähemate päevade sees! Nii
 kole kiiret sellega ju veel ei ole! (Silmab Nasti)
 No wasta ometi, mu armas Ferdinand! (Läheb
Nastile vastu, pühib käe pülle külge ära).

Nast (Wäikesi linna moodu halbilt riides, edwistab,
räägib läbi nina, paremalt poolt). Jumolime,
 mu armustatud ämm! (Sundleb kal kätt, siis
Sottele niisvalt alla). Tere na, prona Augustin!...

Sattu (kniksutab mitit kardes). Tere, maakonna-
nõunikoogu kirjutaja häraa, tere!

Kast. Maakonna nõunikoogu sekretär, kui
ma paluda kohiv!

Pr. Kalinna (õnnelikult). Ferdinand, kas tõesti? ..

Kast. Jah ... täna lõunasjal ... tuli mul
eneselgi päris eutamata! Ja, aga kus on siis
minu armas Anna, et ma temale seda rõõmu-
sõnumet saaks teatada?

Pr. Kalinna. Koh, kus ta siis ikka on? Kuuled
ju ... Mängile „Keitsi palvet“ ja tunneb ranget
igatsust oma „maakonna nõunikoogu sekretäri“
järele! Ei, ma ütlen ... seda rõõmu!

Kast (mahealt). Ja mina, auustatud proua ämm,
ruttasin siia aamori kiivul ja igatsusega
sindames! (leidab ühe käemuse proua Kalin-
na poole, keselt ära, klaverimäng lõpeb kohe
pärast seda).

Pr. Kalinna (vaatab talle hiilgaval näol järele).

Kas kuulite? Kuid on meil midagi paremat
teha kui klaverit mängida! Koh, mis ütlete
teie selle väinuhe kohta?

Sotte (vaimustusega). Ma ei ütle muud kui: üks elegant noormees! Kuidas ta teie kõht suudles!

(Siigutus).

Pr. Kalinna (lehvitab omale näoga tuult). Ja mis-
sugune lühn tal alati juures on!

Sotte. Jah! ... Ja kus ütles ta, et tal tiivad on?

Pr. Kalinna (nähe häbelikult). Huv... sellest ei
saanud ma na päris aru! (Wõtab kohvikanni,
keskelt ära). •••••

Sotte (joarset temale järele, avab ukse). Ja eks ole,
prona Kalinna, teie mõtlete selle pääle, mille üle
meie rääkisime?

Pr. Kalinna (näitelava taga). Aga muidugi, asi
saab tehtud!

Sotte (pöörab tagasi, kostab oma korvi üles, mille
ta enne naha on pannud, silmi silmasirjalikult
vaqatsesvalt taeva poole kostes). Ja, jah, hääd
lapsed on Jumala õnnistus... ja hääd väinched
ja minijad niisanuti! (Pöörab paremale poole
ärastatamiseks).

Maria (on mahajal plüüdi ääres tegemist teinud,
nüüd üle öla, pilkavalt). Jah... iseäranis siis,

kui nad nii on, nagu see maakommanõuu-
nagu sisetäri härra... Enne tühnus häbisse
saata ja pärast emale ütelda: kui sina mulle
mitte nii ja nii mitu tuhat taalert kaasa ei
anna, siis jätan ma ta istuma!... Oh hii.
(Sülgab põlglikult).

Satti (on seisma jäanud). Nojah, seda on ta
ju teinud, aga (kehatab õlgasid) ta on asja läbi
viinud ja sääl ei või muud ütelda kui, mits
maha! (Pööstab hoiatades oma sõrme). Sina aga,
mü laps, võta emale sellest eesküju. Sül ei ole
ema rahakotiga selja laga.....

Charia (lühedalt). Ma tean isegi, mis mul teha
tuleb, proua Augustin!... Ja mis ma veel ütelda
tahtsin, kas minu ilatuba korras on?

Satti. Kuidas nii?....

Charia (nagu enne). Sest et ta tänase lõuna ajal
välja on tulnud.

Satti (silmarivislikult). Kallist majast?....

Ei, seda räämu!

Charia (tahab aegedaks minna, taltsub ennast).
Tunmalaga, proua Augustin! (Pöörab plidi poole)

Sotte (mahedalt). Jumalaga, Mariexene! (Arämin-
nes poolkõvasti, kihutiselt). Jah, oota, küll sa
mul meel kord silmad teed, upsakas plina!
(Ära paremale poole).

Maria (kalitab pottide vahel pliidil, tõstab punast
kuusiga mett tõnnist, jätab ta tõnni ääre pääle
seisma, vaatab mõtetis oma ette, ohkab sügavasti).
Oh Jumal, jah... ma ütlen küll... elu!

5. etendus.

Maria. Frants.

Frants (pahemalt poelt. Teeb nüüd päris kavala
näo, vaatab ringi, hiilib siis kirkimarnul Maria
juurde, mõtab tema ümbert kinni ja annab
talle ruttu mussi).

Maria (kiijatab). Uijeh, noorhärva! (Sasel kuusi
tõnni kukkuda, kisub ennast lahti, annab
Frantsile tugeva huubi vastu rinda, vihase).

Teie peate mind rahule jätma, ütlen ma!
Frants (on irakaselt seisma jäänud, kuulatab
lahtise raskuse juures, nähe summutatud häälega).

Oga armas Mariexe, ära siis omeli rohe nii jäme
minu vastu ole!

Maria (nüisama). Ja kui teie mitte järele ei jäta mulle järele jooksmast, siis ütlen ma seda teile enne!

Frants (naerab tassaksti). Noh, enne jooksid sina mulle ameti keldrisse järele!

Maria. Siis saatis mind teie ema alla!

Frants (nagu enne). Pole miga, ilus oli ameti!

Maria. Siin ei ole midagi naerda! Et ma maeni pliska olen ja teie Frants Kalinna, siis arvate, (pisaratega) et võis enesele minu vastu lubada võite!

Frants (õrnalt). Ah, ära ameti nuta, Marike... ma armastan sind ju nii väga!

Maria. Ah, mis... sega armastust tunnen ma! (Tööraab uuesti pliiidi juurde). Ja nüüd minge oma töö juurde ja jätke mind rahule!

Frants. Täiepoolest, Marike, Sa oled mullu alati juha hästi meeldinud, aga sest saadise kui ma mäetööstusest tagasi tulin ja sind jälle nägin... ma ütlen sulle, päris nagu mõni haigus tuli see mulle pääle, ja kui ma sind peol tundidi ei näe....

Maria (rihitas õlgasid). Oh! Seda laulu ma tunnen!... Seda on mulle enam kui üks ette laulnud!

Frants (õnelt, palovalt), hine... Maria, ära uneti mingune minu vastu ole! (Säheneb temale sirutab käed välja).

Maria (tumbub ruttu paremasti jalasti punsti tühkli, ähmasidassalt). Arge mind püüda, naeruhärra, ah -

Frants (wähe hoidelt). Aga, Mariessi, ma tahan sind uneti naases wotta!

Maria (Päris inestannult, reisab tühkliga näes). Tõsiselt naases wotta?

Frants. Aga muidugi, ma ütlen sulle uneti!

Maria (parab tühkli jälle jalga, wastab Frantsile otsa, naerab siis lihedalt). On ju lullus!

Frants (jätkalikuult kinnitades). Jumala eest, mul on tõsi taga!

Maria (wastab temale kahtlevalt otsa). Tõsiselt naases wotta? ... nii päris laulatusega kirjikus ja küis.

Frants. Ja muidugi, Päris kirjilikku laulatusega.

(Astub tema poole kormiliskult). Ja siis -
Maria (astub tagasi). Jätke! ... Ja nüüd on
 nendest rumalustest küll!

Frants (haavatult). Rumalustes nimetad sa
 seda, kui ma sind naases kaasa võtta?

Maria. Kujah! Praegu on teil vast paris
 aues nänu minuga, aga kui teie ema teid
 alles käsile võtab...

Frants (süüdataks pääd). Õige, ema! Selle pääle
 ei võtelnud ma nüüd küll mitte!

Maria. Käh, näete! See tänanes ilusasti ni-
 suguse minija eest! Ja siis (raputab energi-
 liselt pääd)... see ei lähe juha minu ifa
 pärast mitte!

Frants. Mis siis temal sellega tegemist on?
 Ma võtan sinu sind naases, mitte aga
 sinu ifa!

Maria (kurvalt). Seda ütlete nüüd, noorhännid!
 Aga nüüd kujutage endale kord ette, meie kihla-
 me endid kama ära teie ema ütles "ja" ja meie
 läheme tuleval pühapäeval kirikusse...
 tahaksite teie mis, et minu ifa palveraamat käes

meie kõrvale kõnnikes?

Frants (nähe niivitades). Aga... ta istub ometi!

Maria. Täna lõuna ajal unta välja tulnud.

Frants (vaikib. Wäikene wahkaeg.)

Maria (kuurvalt). Noh, näete?!... (Pisaraid tagasi hoides). Ma olen tema pärast unas elus juba nii mõndagi pidanud ära kannatama... ja et ma sääl juures mitte halvaks ei ole saanud... (hakkab tasakesti nutma).

Frants (ajab ennast häkki sirgeks). Ah mis!

(ütatab Mariat näist kinni). Ma armastan sind ja väik muu on mulle ükskõik!

Maria (vaatab tema juurde üles). Koorehärja, ma tahaks teid ju nii häänmelega uskuda, aga mul ei ole uneti muud midagi ilmas, kui seda natuke auusort. misse, ja kui ma selle kastaks...

Frants (otsekoheselt ja lihtsalt). Maria, Jumal jätser mind muu niimsel tunnil maha, kui mul sinuga auus nõue ei ole! Noh... usud sa mind?

Maria (hakkab nutsuma)

Frants (ütatab tal parema näega lõua alt kinni). Aga ega sul sellepärast uneti kauris ei ole nutta;

Maria (tõstab nöö üles). Ma ei mta ju ka mitte kurbtuse pärast..... mina..... mina.....

(Pareb oma näed kõvasti ta ümber) ma armastan sind - ju ainult - nii väga!

Frants (Suudleb teda, siis naljatades). Koh, waata nüüd, meie oleme siis ühel nõul! ... Ja ma ütlen sulle, lõnaks lõõn ma igatühte, kellel midagi selle vastu on!

Maria (naeratahes). Kaama ema?

Frants. Koh, teda midugi nõista mitte! Küll ma teda juba ringi oma nõusse meelitan!

(Seisavad naerutades niiviisi, et Frants Mariat parunapoolse ukse vastu ära wargab).

b. etendus.

Endised. Pruchnow.

Pruchnow (paremalt poolt; tume, wanamoodi wälikund, kolmused saapad. Paremas käes tugi kapp, pahemas käes mahawõetud nokaga müts.

(On juba sõnodi juures „sinu ema“ ukse päält astunud, astub nüüd samm edasi, alandlikult). Wabandage nüüd saksad, kui ma

segan lõbusa ameti juures, aga mul on süda
nii halb, nasti tahiks ma klaasikese napsi
paluda . . .

Maria ja Frants (on üksteist esimeste sõnade
juures lahti lasknud, Maria pöörab poolest-
saadik ära kõrvale, peidab oma näo põlle
sisse).

Fruchnow (astub lähemale, päris nõueta). Tahoh?
Sina oled Maria? . . . Kuidas sa siis illepää
sina saad?

Maria. Noh, mulle ei meeldinud õpetaja
prona juures erand, ja et Kalima prona
parajasti tüdrukut otsis . . .

Fruchnow. So Kalima prona! Aga taganara-
väemütfiger! Siis olen ma ju parajaks ajaks
välja tulnud! Häbi! (Sülgab Maria ette).
Ja, noorehärra, ärge laske ennast segada! . . .
(Pöörab ninakule).

Maria (astub ruttu tema juurde). Isa . . . kas
sul mittegi teist sõna minu jaoks ei ole?

Fruchnow (karmilt). Ei! . . . Kui ma sind nii
jälle näen . . .

Frants (rõhuga). Pruchnow, ma tahan aga teie
kiitart onneti naeseks mõtta!

Pruchnow (pilkavalt). Nää... naeseks mõtta? ...

Ja see rummal pliska usub seda muidugi?

Maria (kirguliselt). Ja kui ma teda ka uskusin...
oli mul wast kedagi, kelle käest ma nõuu
oleks võinud küsida?

Pruchnow (vaatab temale rõhkunult otsa).

Sellega on sul... õieti... õigus!

Maria (pehmelt). Ära ole pahane, isa, ma ei
tahtnud sind haavata!

Pruchnow. Ei, ei, jäta aga, sul on ju päris õigus.

(Töörab minsele).

Maria (haarab tema käewarrest kinni). Isa...

oled sa kinni tänase päevani ainukestgi

halba sõna minu käest kuulnud...

olen ma sulle üht ainst kedagi midagi
ettehütanud? ...

Pruchnow (wähe pehmemalt). Ei, mis õige on

õige... Sa ei ole mulle seda kunagi kätte

maxsunud, et ma nii wähe sinu eest hoolit-

sesin! ... Tule, (paneb tal nää pää pääle)

waata mulle kard otsa!

Maria (waataba kalle julge pilguga otsa). Säääl
ei ole mitte midagi sees, ifa, mida ma sinu
est marjanna peaks!

Frants. Ei, kõepoolest mitte.... puutuhwliga
tacht's ta mulle nõõda kõrwu anda!

Pruchwow (liigutatult). Soo... soo... puu-
tuhwliga! Ja teie tahate teda naisesse wõtta,
Kalimna härra, kõsiselt naisesse wõtta?

Frants (lihtsalt). Ma lubasin kalle seda ja pean
oma sõna!

Pruchwow. Ja... midas... ei ole midagi teie
wahel olnud?

Frants. Ei... weel mitte!

Maria (ruuthu üle öla). Ja ei saa ka olema!

Pruchwow. (nagu eirne). Oleski ma seda
paar aastat warem teadnud, kui weel aeg
oli, wast... nõh ükskõik! Ja teie, nooru-
härä, kas tahate teda tõesti ja kõsiselt naise-
sse wõtta, selle pääle waatamata, et minna
uimas olen? (Kääl murdub)

Frants. Kas ma seda tahan!

Pruhnaw. Innal õnnistagu teid selle eest, noorehärna! (Tüüab Frantsi wõtt, et teda sunnida.)

Frants (tõmbab ruttu oma käe tagasi). Aga, ifa Pruhnaw!

Pruhnaw. Nojah, kuidas ma teid muide selle eest tänases? Ainuke asi, mis ma veel mund tei hääks tahan saada, on, et ma teid tee päält eest ära lähen... kaugele ära üle piiri!... Halli majasse tagasi ei oleks nii kui nii enam mõimaliseks olnud, aga küll sääl teisel pool juba kusagil veel koha-kene minu wäsimute kontide jões leidub!

Maria (mõtab tema ümbert kinni). Arwad sa, et ma sind minna lasen, ifa? ... Meie ei ole nii kare aega koos olnud, ja kui Frants seda sallida ei taha...

Frants. Sallus, sallida ei taha! Minu pärast mõite teie rahulikult siia jääda, ifa Pruhnaw... mind ei sega see sugulus mitte!...

Pruhnaw (prühib käega silmi). On jn lollus!...

[Watab Frantsil ja Mariale käest kinni].

Sapsed, kes mulle seda täna lõuna ajal oleks ütelnud, kui ma pärast armuandmist nii kinnalt halli maja ees seisin, et mina täna veel niisugust rõõmu tunda saan... wälja oleks ma teda naernud... ütlen ma teile... wälja naernud!

f. etendus.

Endised. Anna. (Siis) Pr. Kalinna.

Nast.

Anna (on kinnalt letti taga astunud, nagu tahaks ta säält midagi tulla, silmab selgarest, hääle rõwasti taga poole.) Ena, ena!

Tulle ruttu siia! (Paneb käed punsa, tõmbab masta pilkawa nauru pärast pealegu rõweraks) ii... see on ju kas wõi kisenda!

Michnow, Maria, Frants (on üksteise käed kätti lasknud, seisawad wähe rõhkuvalt).

Michnow (kohendab segaselt sargikraet). Ena, ena... unnas rõõmus ei mõtelnud ma nana-
wori pääle!

Maria (waatab hirmunult Frantsi poole üles).

Frants (on emmast unesti kogunud). Vah, hää küll, kisenda aga ema järel! Mida enam me selgusele saame, seda parem! (Astub Maria juurde, paneb käe tema nimber). Ära kardas, Mariuse, ma ei luba, et nad sulle midagi teeks!

Anna (nagu enne, on urse päält vähe paremale poole astunud). Ema, ema, siis tule emti!

Prõna Kalinna, (kelle järel Nast tuleb, keskel). Küll ma juba tulen, kus siis päleb?

Anna (nagu enne). Siin, ema! Väata enne-likku pruutpaari ja sääl kõrval härra aiapapa... kallist majast kihluseks just nimelt sina sõitnud!....

Pr. Kalinna (varjab silmad käega nagu selles, et ta paremini näha võiks, kobab siis kõrge lähema tuuli järel, kisub ühes lüps ääres, lasub ennast selle päält wajuda, värsene wah-aeq).

Pruchnow (pool kõvasti). Mul oleks armsam, kui ta midagi räägiks!

Pr. Kalinna (on vähe toibunud). Oodake aga ilusasti, Pietsch, see tuleb veel! Esimerel sil-

mapilgul läi see mulle wähe jalgaesse,
 sest et ma seda kuidagi wõimalikust ei oleks
 pidanud, kui ma seda mitte ise oma silma-
 dega ei oleks näinud! (Kohutawa rahuga
Frantsile). Ja nüüd, mu pajuksene, oled sa
 wast nii häa ja ütled mulle, mis see tähel-
 dama peab?

Frants (kaugelkaelselt). Ainna on sulle seda
 juba ütelnud... Ma olen ennast harilaga
 kihlanud ja....

Pr. Kalinna (nagu enne). Ja tahaksid minn
 ännistust saada, eks ole?

Pruhnaw. Pr. Kalinna, mis minusse
 puutub ma ütlesin lastele juba, ma ei taha
 nendele tee pääl es olla! Tahan oma asjad
 karku panna ja üli piiri minna, wõi
 muide kuhugi, ja mitte kunagi enam
 enesest kuulda lasta!

Pr. Kalinna. Ja see teus teie armatus wahet?
 Kas selle läbi haria wast aussa inimete
 lapses saaks? (Kõwema häälega). Ja armatus
 teie, et mina ennast selles oma elu aeg, tapnud

ja maevanud olen, et viimaks naisugune
mait, naisugune nimenjuoksis wargaplika
minu ligi ja maewaga auusasti teenitud
warandusel natukesel ära näppaks.

Pudnow. (Wäike wahkaeg. Mariel). Tule, mu
laps!

Maria. Prona Kalinna, mina ei ole teie poja-
le järele juoksnud! (Heidab kurwa pilgu
Frantsi pääle, tasakesti). Tunnalaga, Frants!
(Päärab ninewale).

Frants (nätab tal käest kinni). He, Maria!
(Pr. Kalinnale). Emarene, ma tahaks enne veel
kord hääga sinuga katsuda! Sa ei ole ju
muidu mitte nii, ja ainult Anna ja see
kirjutaja on need, kes sind üles on kihur-
tanud... Tule siis, ole hää...

Prona Kalinna (mõruldalt ja energiliselt,
kõrsel pästi). Ei, mu poeg, sellest ei ole juttugi
... Waisugune tüdruk, nagu see sääl on küll
lihtsemises hää küllalt, mitte aga naases
wõtmises!...

Frants (wihaselt ja kõwasti). Em!

Pr. Kalimma. Tühja na, niid on küllalt rää-
gitud! Teie Pouchnow, wõtate niid oma kütne
ja teete, et teie temaga külast minema pühite...

Pouchnow (nihase). Ohoh, proua Kalimma!

Pr. Kalimma (maljema häälega ja täpi päält äigel ajal hakates). Et teie külast minema pühite,
ütlen ma, muudu lasen ma teid sandarmiga
malja niia! Ja sina, mu pojuke, sa lähed otse-
kohe oma töö juurde! Aga otsekohe, ütlen ma!...

Frants (wäga kangekallselt). Ema, ma olen
täna sees juba õhtul!...

Pr. Kalimma (weel enam tästetud häälega). Miis,
sa ei taha mu sõna kuulda? Nah, siis ütlen
ma sulle... enne kui sa selle tüdrukun naisesse
wõtad, enne miin ma parem terve märgi
ära ja kingin raha esimesele sandile...
ehk ma wotan tuletuki ja pistan maja kõigest
uljast nurgast põlema... ehk...

Vast (täpi päält äigel ajal hakates). Tare,
proua ämm! Ehk teie annate wastuhakkaja-
jule poisile tema seaduslise osa rätte... kot

Fr. Kalinna. Nüüd räägin mina, härra
mäimees.....

Frants. Jah, kui sina emast sira walele se-
gad, sa kühipaljas kirjutajake, siis müid
warsti maestekarsast abiraha saada, ütlen
ma sulle....

Nast (teeb näo, nagu oleks ta wihane). So?

Wah siis jumalaga, saksad! (Keskelt ära).

Anna (siljatab). Ferdinand! Ega sa ometi?!

(Puttab temale järele).

Frants (puttab keskkorse juurde, küüab temale
järele). Wajah, waata aga, kas sellest ma weel
paar sada taalert wälja ei sa pigistada!

Fr. Kalinna (annab temale energiliselt müsesu
selga, nii et ta kiiresti keskelt minema tur-
male). Sina pead nüüd ka suu kinni,

ütlen ma! (Pruchnowile). Ja teie,

Pruchnow, mis te siin weel talgendate? Ma
ütlesin teile ometi, et teie.... (Astub ah-
wardawalt tema poole, teeb liigutuse, nagu
tahaks ta umal käinud üles keerata.)

Pruchnow (tahmata wähe kartlikult). Äige
ennast asjata mawake, Kalinna prona

(Rutln Mariaga pahemale poole ära).

Dr. Kalinna (wotab lähema tuulileeni ümbert
kinni, meidi ärritatult). Oh ei, ma ütlen...

kinni sa una lapsed õnnelikus saad...

tüve tööd!!

(Waatuse lõpp peab wäga kõwasti, lüüse
löögi järel mängitud saama).

(Eeskire).

Kolmas waatus

Kingsepp Augustini korter. Madal määrdu-
 nud walgeks lubjatud ruum arasuitse-
 nud puust laega. Seintel paar kirjut
 kivitrukipilti, sisseraamitud piiblisalm,
 waikused päewapildid papist raamides, sõja-
 wäeline mälestusepilt. Paremat kätt ees aken
 paari waewalise lillega. Selle ees madal töö-
 laud tööriistadega, madal liistukapp. Kaks
 kingsepapinki, maas terve rida wanni saapaid
 ja ringi. Eest alla ripub nööri otsas kingsepa-
 kuul. Paremat kätt rohkem tagaseina pool
 paleeritud kummit heegeldatud teriga. Selle
 pääl kaks odawat portsellan lillendaasi, wainene
 päewapildi-album ja slaaskummi all hõbedane
 pulmapärg. Selle kohal seinal lihtne peegel,
 mida raamitud päewapildid piinawad. Paremat
 kätt nurgas, pikuti tagaseina külles, suur
 woodi kirjute fittinardinatega. Tagaseina kesk-

paigal madal suur uks. (üleüldine etteaste). Põhemat
 kõõli nurgas pruun kahliahi, klaseerimata kah-
 litega. Selle peal paar kruusi. Ohjari ees, vähe
 kupa nihutatud laud peitsitud kumisepruust, mitu
 leeniga pruust tooli. Kõljesisinas põhemat kõõli madal
 pruust uks. Arena küljes pruun minsträästake.)

1. etendus.

Gottlieb. (Siis) Augustin.

Gottlieb. (Pool käiskaswanud poiss, särjiväl, püksid
trassidega, palja jalu kingsepa kottades. f. s. kahe
wana saapa päälisege, mis ühes talhadega säärti
küljesti lahti on võetud, istub toolaua ääres, on ühe
wana saapa põlwerihmaga pingu tõmmanud
ja maalutab kontsoli paiga peäle. Wilistab üht
ullitsalaulu, ei saa aga wisi õigesti wälja.)

Ei, mis ei olewad... (Hakkab uuel korral peäle, jätub
laulu wõõrti wõõrti minsträästake). Wõõrti wõõrti
wõõrti, tana õhtu pistan ma siit plehku, kum-
lan, kuidas missewõõrti wõõrtis seda laulu mängib,
kuni tammul käes, ja siis wilistan ma sulle nii
wana ette, kuni sa teda ka mõistad!

Mis? ... Mis sa siis mulle nii otja pööratud?

Kas pean sulle praadi pöödnud? (Astub akna
juurde, et närbest pöödnud). Ai, wai, meister, ...

(Istub ruttu oma töö juurde ja naelutab hoolega.)

Augustin (keskelt, pistab enne päa ettevaatlikult
läbi uuse, lükkab ennast siis täiesti tupsa).

Gottlieb. Tere, meister!

Augustin (halvas tuju). T... tere! (Tõmbab kuu
seljast, riputab ta kappi).

Gottlieb. Meister, emand läks kõrtsi, teid otsima.

Augustin (nagu enne). S... seda ma tean, ...

(Parandab). Wõi nii, w... kõrtsi un ta läinud?

(Ona ette murgates). Sää! nõik ta kava otsida!

Gottlieb. Kuidas nii? Kas teie siis sää! ei olnud?

Augustin (närgatab talle pääle). E... ei! (Tõmbab mi-
esti kapi juurde, et nahkpülle ette panna.)

Gottlieb (Schvitald omale nõega ohku ninasse).

Meister? Kohwivoad on woodi jalutsis ... emand
peitis nad ära, aga mina —

Augustin. Kuidas nii kohwivoad?

Gottlieb. Ma ainult arvasin sellepärast, ... (Tõmbab
ohku läbi nina sisse) siin lõhnab nii väga

köömlinapsi järele!

Augustin. P... piparmündi järele, lambapää!...
(Parandab). See tähendab, seda juur ma küll muudu
p... päris häämelega... aga täna-

Gottlieb. Aga meister! Mida es ei ole teil umetigi
tarnis habunda?

Augustin. Või woodi jalutsis, ii... ütled sa?...

hm... jah... kahju ei tee see i... igatahes!

(Watab woodist kohvitassi, pistab väikese peotäie
üle suhu, närib neid, paneb toosi meesti paigale).

P... piira emast väge ümber!... Minaga akna
poole, ütlen ma!

Gottlieb. Sean ma vaatama, kas meistriemand
kuleb?

Augustin. Sa pead n... mina akna poole hoidma...
m... muudu... (tüstab põlverihma ahwardavalt
kõrgelt).

Gottlieb (püüab ümber) ähthi peaks, meister!

Augustin (watab püüsitaskust pennase ninarätiku
wälja, sõlmib ühe otsa lahki, kus raha sees
on, astub ahjupingi päälle ja paneb ettevaatlikult
mitu raha ühte kruusi.)

Gottlieb (kavalalt). Ahah... meister kannab
raha oma kviinkassasse!

Augustin istub maha, vaatab kummi, nagu
tahas ta kindlaks teha, et midagi märgata ei
ole, istub siis pingi päale ja võtab töö käsile.)

Gottlieb. Tahin ma ennast nüüd ümber pöörata,
meister?

Augustin. J... jah! (Wäinene wateang.)

Gottlieb. Meister ae? (Salakavalalt), Ma nägin
ennist Pietschi üle uulitsa minewat... siis
peidassin mina tee asemel raha küll paremini
ära.

Augustin. J... lambapää, Pietschi ei warasta
raha... (Parandab). See tähendab... kes siis r...
rahast räägib?

Gottlieb. Mitte raha? ... Meister, kui teil mulle
oma kasurahast mitte otsekohes rask sünnelist
ära ei anna, siis ütlen ma meistriemandale,
kui teil kviinkassa on!

Augustin (päästet põlmerihma lakki). Häbenata
j... jõmpsinas, ma sulle -

Gottlieb kumardab maha, hoiab kael ette)

Meister, kui te peaksate, siis maksate see kolm küm-
nelist!

Augustin (lasel rihma langeda).

Gottlieb. Ah, meister? ... Ma näen meistriomadat
juba üle uulitsa tulevat!

Augustin (võtab aeglaselt rätik wälja, annab temale
rihaselt kakskümmend pennit). S...säh! ...

aga wota, küll ma sulle selle raha juba sisse soo-
lan!

Gottlieb. Ist, wait meister! ... emand! (hõlmed
asuvad hooliga ümra kää kallale.)

2. etendus.

Endised. Sutte.

Sutte (keskelt). Naoh... juba kodus?

Augustin (ilmsüüvalt). Ahina, armas S... Sutte? ...
... Juba tund aega!

Sutte. Ara mul walita, mi wana ei olnud ma ju
kadust äraji!

Gottlieb. Wäewalt sai meistriemand warest wälja,
säh tuli meister!

Sutte (Gottliebile). Siina nägjad, mi sinu käest
küsitakse! (Augustinile). Ah, ... ja raha?

Augustin (annab ninaräti Gotte kätte). Siin, armas
 §... Gotte! (kuna Gotte räti lahti seob). Pietsch, kont,
 märkas, et ühes tallas mäda koht oli, sellepärast
 tõmbas ta mul märk viiskümneend m... raha!

Gotte (wäga wihaselt). Misugune näru... So pled
 oneti raha nii hästi wahaga rinni määrinud!
 (Loob raha üle, ahwardadus). Näh, ja kares kümnelist,
 mis pääle selle veel püüdnud?

Augustin (annab Gotteleile laawa all tugewa jala-
 haabi, puukõwasti). W... waata, sääl see nüid on!
 (Kõwasti). Cha excisim enne ainult, ma tahtsin ütelda:
 üks märk seitserümneend!

Gotte (umbuslikult). Wõi nii, excisid? ... Tule,
 anna mulle üige nussu!

Augustin. Aga häa meelega, armas §... Gotte!

(Kõusel piisti, läheneb kinnale wähe kartlikult.)

Gotte (ilma et ta meest suudles, tõmbab ainult õhku
läbi nina). Hm... wõi, siis tahan ma sind aru-
 kardalt veel täna uskuda! (Gotteleile). Ja nüid
 ruttu, Gottele, wita mul tuba korda seada... Pietsch
 kule!

Gotte (kõusel piisti ja sirutab ennast). Pietsch?

Oh Jünnal, meistriproua, selle paari päeva pärast,
kuni nad uuesti poorgisse pistavad... misjäreks
seda waeuwa!

Sotte (annab temale hooši nii et ta wase poole pöhem.
riiät lendab). Tee, et sa minema saad, ütlen ma!

(Augustimile poolkõnasti). Ja sina... asi Kalinna
Frantsi ja naisele jundiplinaga loheb töeks!

Augustin. M... mis sa ütled!

Sotte. Jah, ma hakkasin asja õige usawasti pääle!
Ma tegin Kalinna wmale hirmu, et Frants Fietshi
Marisaga wõiks sehtitama hakkata!

Augustin. Aga see on wmeti alatus! Sehw... sehwiti-
tama?

Sotte (põlgawalt). Ah mis, kas kuna meile mast
need kaks kümme wiis rubla annab, mis San-
delholy mulle lubas, kui pulmasest asja saab?

Augustin. E... ei, selles on sul õigus.

Sotte. Wch, näed sa?... (Plaanisid septsedes)
Kohesümme wiis rubla, eest wstan ma meile kurn
päälti seakse, selle muumame jõuludeks õige ilu-
saras raswaseks, ... ja kui meil pärast kenne
luba täis marsta ja sinkeid ripub... (Münnab

teada naerdes küljekontide vahel). Mis?

Augustin (muigates). Oh... ehk meie müü...
müüme ta ära.

Sotte (pilkavalt). Jah, et sinu naha pärast läbi
käri lastes!... Ei, sõbrake, siga tapetakse ära,
aitlen ma!

Augustin. Hää küll, armas S... Sottere, just nagu
sa arvad, aga enne peab ta meil unti naes olema!
Ees o... ole?

3. etendus.

Endised. Pruchnow. Maria.

Pruchnow (keskelt, tema järel Maria, paneb kugi-
kupi ja kompuu nurka seisma, viskale vna
mütsi lona pääle, tigidalt). Tere!

Augustin (üle öla, ilma et ta üles waataks). W...
mäi Pietsch! Tere... P... Pietsch!

Sotte (mahedalt). Jumal õnnistagu teie sissetulekut,
armas Pruchnow!

Pruchnow (pilkavalt). Koh, kui teie seda tema
käeft palute, siis tule ta seda kindlasti! (Sotkedalt)
Kas minn tuba korras on?

Sotte. Wie minutiga, armas Pruchnow, wie minn-

triga! (Puttu). Meie ei teadnud ju, et teie nii ruttu jälle väljas saate ja olime sellepärast oma õpikpisi sinna pannud.

Pruhnaw. Hää küll, hää küll! Ja seadke mind juures veel ühe teine moodi kuppe, mis minnugi pärast võite kas natukegi põhku maha raputada (Sammub edasi-tagasi).

Sotte (imestades). Kas siis veel keegi seal sees peab magama?

Pruhnaw (jämedalt). Jah, kui teil midagi selle vastu ei ole! Minu tütar asub minu juurde elama.

Sotte (päris hirmetanud olekus). Ei, mis teie ütlete! Maria! Kas ta siis proua Kalimale üles on ütlenud?

Pruhnaw (pilkavalt). Ei, vastuossa! Proua Kalinna palus meid, ust väljastpoolt kinni panna, jefi et...

Maria (on kuhe pärast sissastumist nagu järetult kooli poole wase kõrval istunud ja oli seal asawõtmeta istunud, aeg ajalt pööras nurgaga filmi pühkides).

Teie nüüd liigutuse, pöörkõrasti.) Aga isa...

Pruhnaw. Jätka, mu laps, mis sest siis on? Sõmmet teab seda terve küla umeti ja tema (liigutus Sotte

poole) - näed ju - lähel uudistimur pärast
peaaregu läkki. (Settele). Nii siis, proua Kalinna
ajas minu tütre teenistusest minema, sest et
ta temale minijaks mitte suurtsegu küllalt
ei ole.

Sette (peaaregu keeletu). Minij... ..

Truchnow. Jah, minijaks! Ärge sellepärast
ainult nimber kukkuge! Noh, ja nüüd nutake,
et tooaga valmis saate ja külasse wälja pääsete!
Oleks ju kole rahju, kui keegi teid selle uudise
est ära näppaks, ja kui teid teda mitte kõige
enne rahwa sekka ei saa wiia!...

Sette (haawatult, aga wäga keeleasaralt). Mina?....

Kas ole te seda minust juba elus näinud, et mina
klatski ja tühti juttu rahwa sekka kannan?....
Ei, aga kas wõies seda küll wõimalikuseks pidada?
Kalinna una! Sel on karris, enmast teistest
paremaks pidada! Ei, ma ütlen... ma ei saa
enmast selle üle weel sugugi rahustada! (charia
juurde astudes), Noh, waadake uneti seda waest
kaunakest, kesidest ta siin istub, päris halbata-
misewäärt!.... (charia pöörab, wäike pahameelne

ilme näol, Sotte eest kõrvale, see ei lase ennast selle läbi seofada). Ja süäl juures, tal poolst, ütleb mulle Kalinna oma mul täna pääle lõnnat: „Kas teate, prona Augustinise, armsam, küll olen ma Mariaga aga rahul“... Ja mina selle pääle:....
Augustin (on oma töö kõrvale pannud ja on ainult vahetuvahel juttu kuuland, müüd psal-kõvasti.) Kas see vale tal küll kurru peako kinni jääma?

Sotte, mis sa ütlesid, Augustin?

Augustin (kumardab ülesti oma töö üle). Ahina, armas S... Sotese?... mitte midagi!....

Sotte, Soo!.... Kii siis (Fruchnowile) mina ütlen selle pääle:....

Fruchnow, Armas Augustini emänd, seda võite mulle ühes teine kord jutustada! Müüd vless mul armsam, kui te minu toa kallale asute!.... Ma tahan oma lapsega üksi olla!....

Sotte, Oige jah, tuba! Selle olen ma täiesti ära unustanud! (Puttab usinalt usse juurde pakem. nätt.)

4. etendus.

Endised . Gottlieb .

Gottlieb (Pahemalt poolt, kannab pesurõõvi igajärguse rämpnuga, põrnab peasegu Sottega kokku).

Sotte (annab temale kõrvaõhku). Aja ometeegi silmad lahti, lambapääd!... Noh, kas valmis oleid?

Gottlieb. Oma asjadega küll! Aga niid on veel üks nurgas kartulid hunnikus ja teises nurgas porsakuit?....

Sotte. Oige jah, porsas, selle ole ma täitsa ära unustanud! (Waga lahmelt Prucknowile). Hm... ja... eks ole armas Pietsch, ega see teid ei tülitata?

Prucknow. Väikene porsake?.... Mitte põrnugi!... Aga praaditud peab ka olema ja waagna pääl!...

Sotte (magushapult). Ei, ma ütlen küll, seda Pietschi.

.... Alati naljad pääs... päris haigeks võib ennast naerda!.... Noh, siis wiime selle armsa luomakese välja! (Heidab luurava pilgu Prucknowi pääl, poolkõvasti) Kuule, Gottlieb, sa võtad omale niid jalad alla ja jooksed linna, mis sa aga jooksta võid!

Gottlieb: Hää küll, meistriemand!

Sotte (nagu enne). Kaupmees Fanderi use ees seisab Chaim Sandelholz oma wankriga. Sa tunnud teda ju, hobuseparinikku Grajewost?

Gottlieb. Ja muidugi!

Sotte. Hää küll, sa terwitad teda siis ilusasti minu poolt ja ütled, et tige silmapilwe nüüd käes on.

Gottlieb. Hää küll, meistriemand! (Ruttu reskelt ära).

Sotte (Purchnowile). Ma saatsin ta nimelt linna, et ta mulle õhtuks tükikese liha muretseks, cheie peame oneti teie tagasituleku suuks wäikesse praadikese tegema, armas Fritsh, eks ole?

(Ära pahemale poole).

Augustin (waatab temale järele, pool rõwasti). J... tõe-
pooldest, oma kõige armsamaid lapsi ei wõta
kurat mitte! (Süüb ägedalt soopatalla pihta.)

Purchnow (oli ühe tooli pääle kummuti kõrwale
maha istunud, ja oli wimmaseid sõnu osawõtma-
talt enesest mööda lasknud minna. Fritsch nüüd
püsti). Kuule, Augustin!

Augustin (tõstab pääd).

Purchnow. Sa wõiksid mulle korra hääd meelt teha!

Augustin. Aga mias mitte, a... armas Pietsch!

Fruchnow (tõmbab ära kulunud rahakoti wälja).

Siin on kolm kümnelist. Sa võiks võige kartsid juuresta ja meile paol hoopis napsi teua!

Augustin (hiilgawa näoga). P... piparmünti?

(Püüab kapi juurest tõmbab kuu selga ja paneb müntsi päha).

Fruchnow (naeratades) kindu pärast kas mäs piparmünti! (Annab temale raha). Ja tagasi-tulesuga ei ole sul tarwis liiga rutata!

Augustin. Mitte rutata? (Sünnel müntsi julgelt kõrwa pääle, lüüb sõrmedega nipsu.) Vah, siis j... jumalaga, Pietsch! (Keskelt ära).

5. etendus.

Fruchnow. Maria.

Fruchnow (Astub paar sammud edasi - tagasi, nagu spõitlers ta otusega, astub siis Maria juurest, paneb talle kaaselt käe pää pääle, pehmelt). Vah, ära müüd kauem enam nutu mu laps!

Maria (vaatab tema juurest üles). Oh Jumal, ifa, ma ei saa sinna midagi parata! ... Ma ei ole perenõesele ameti midagi teinud! Kuidas võib ta

mind siis niivõisi teatada? (kuusatab tasakesti)

Pruchnow. Kuidas ta tohib? ... Sest et tema prona Kalinna on ja sina Maria Pruchnow, "Pietshi" tütar! Aga nüüd tõsta pää püsti, mu laps! Ma kogusin omale wangimajas paar kaalert ... , sellega lähene üle piiri mu wana kodukohtasse Poolamaale tagasi. ... sääl Augustoww taga elab mul sugulasi, küll need meid juba edasi ai-
kavad!

Maria (wahib waikides kurwa näoilmeaga otsi oma ette.)

Pruchnow. Km... ehk kui sa seda ei taha, siis võime endid ju ka siseriigis põllutöölisteres kaubelda ... kusgil, kus meid innsgi inimene ei tunne ... ja küll sa juba näed, kuidas ma weel tööd võin teha! Ma murrar kahe mehe eest, kui tarvis on, oma wanade kontide pääle waata-
mata! ...

Maria (nagu enne.)

Pruchnow. Km... sa ei taha wist küll häameelega siit ära minna!

Maria (peidab oma näo lüua pääle pandud kätt wahela,

minustab tasakesti.)

Pruchnow | sisab hakatuses nagu nõnuta, siis pühvalt

Ära nuta, mu lapsuke ... Sa ei tea ju mitte ...

iga pisar ... see langeb siia sisse ja põletab nagu põrgutuli! (Siigutis väega südame raskale).

Maria | kuimatab näseljaga oma silmi). Oh Jumal!

armas Isakene ... ma ei taha sulle ju haiget teha ...

aga liiga raske on!

Pruchnow. Sa ... armastad ... teda wist küll väga ...

oma Frantsi?

Maria (nooguni lihtsalt, nagu „mõrkeeris ta ainult).

Kuidas ei peaks ma siis mitte, ifa! Tema on omegi
ainuke inimene, kes alati hää minu vastu oli! ...

Juba sel korral, kui nad mind waestelaste wärgu-
paika olid wõinud, sest et ema surinud oli ja sina
... (Lõpetab ära pilguga Pruchnowi päele.)

Pruchnow (mõrudalt). Ütle aga wälja, mu laps, on
ju õigus! Sest et ma jälle kard halli majasse olin
läinud! ...

Maria (nagu enne). Kõjah, ma seisin siis wärgupaiga
süü ääres ja piilusin õige näljaselt teiselt poolt
Kalinnade aeda, Frants istus püü otsas ja noppis

omale kirksid. Sää! hüüdis ta korraga; „Sa väike kahnina, hoi ära oma põll lahti!” ja viskas mulle kaks niisugust peotäit (käelüüetus) põlle sisse!... Teised lapsed tahtsid nad mul midugi käest ära võtta, sää! ronis ta aga puu otsast maha, ajas nad laiali... ja, noh, siis võisin ma nad rahus ära süüa! Ja kui ma sää! nii seisin ja seis, silitas ta mul korraga pääd ja ütles: „Oieti meeldid sa mulle päris hästi ja kui ma suureks saan, võtan ma sinu naiseks!” Njah, ja kui kõik teised sind tõukavad ja lükkavad ja lõpuks ütled keegi kord lahke sõna, ega seda uneti ära ei unustada!...

Pouchkov (väikese lüüetusega võideldes). Noh, ja pärast? Maria. Pärast ei ole ta mind ju liiga palju täheleegi pannud, kui ta üleüldis sõjaväeteenistusest tagasi tuli ja mind oma ema juures teenimas leidis... Ja teigi nii suured silmad (lüüetus) kui ta mind jälle nägi. (Arhaliõttud lilmadega ja tasemini.) Ja koha esimesel ööl... njah... ma pidin oma füdant kinni hoidma, et talle mitte kambriust lahti teha. (Mängib häbelikult oma põlle palistustega), aga mul oli liiga suur viha tema vastu, et ta mind paremaks ei pidanud, kui neid

teisi külatüdrukuid, kes kes temale võis silmi
tegid, kui ta aga mööda tuli... (jälle vähe kõnemini)
jah... ja siis, tead sa, ifa, oli seal veel midagi
muud, (peatades) aga seda ei või ma sulle nii ära
ütelda...

Pruchnow. Ütlege aga, mu laps, ütle... on ju kard,
musta pesu pesemine täna!

Maria. Olgu siis... kui näitiseses varjupaigas
midagi ära oli kadunud ja seda otsiti, siis... (Peatab)

Pruchnow (mürudalt). Võin eriselt juba ettekujutada:
Sest kui ifa varastab, kuidas võiks siis lütar auus
olla! See on ju nii selge, et seda ifegi pime koreiga
kumleb.

Maria. Jah, nii see oli, ifa! Ja sellepärast pigistasin
oma juba kui koguni väikene laps hambad kokku
ja mõtlesin oma meeles, seda hääd meelt sa nendele
ei tee, sa jääd auusaks! (Kehitab õlgasid) Aidanud
ei ole see ju palju... teised külalapsed kisenda-
sid siiski uulitsal minu järel „margatüdruk“, ja
kui ma pärast suuremaks sain... arvas iga nä-
kune poisijämpsikas, et tema oma sõnni minu
nimiväritusse, võib pühkida, kui ainult tahab.

Fruchnow (tõmbab käe usikasse ja õigab tasavesti.)

Maria. Ma ei lubanud neil midagi midagi ja näitasin
nendele igakord tublisti teed! ... Aga kui ma siis üksi
olin oma kambri, siis viskasin ma enese pikali ja
kõisendasin arusa Tuunala poole, misepärast ta mind
on ilma kulla lasknud! Kes ainult sellers, et teised in-
mused mind jalgaiega liukavad? Mis ma endale siis
teen ja mis võin mina sinna parata, et sina...
(Peatab, vaatab niiskete silmadega rõuale.)

Fruchnow (tõmbab ennast valusasti kokku, tasaselt.)

Sul... on... päris õigus, mu laps, sina ei saa sinna
tüesti mitte midagi parata! (Agedalt.) Ja mina näen
... keer... mul oli laps, kes mind armastab, ja ma
mõtlesin võis need aastad ainult enese pääl!

(Tema hääl murdub, laseb ennast tooli pääl rajuda.)

Maria (võtab tema ümbert sinni, talitab trööstivalt
tema umber). Armas iljase... ole rahul! Västa, ma
ei hoolinud viimati tüesti enam põrmugi kõigest
sellest! Aja jooksel lähub inimene tummaks, ja ma ei oleks
sul ilmasgi sõnakestagi ütelnud... aga täna, kui Fransoi
ema tuli ja mind välja ajas, nagu mõrast saava
koast välja aitakse... see oli liiga raske!... Ja nüüd

oled sa mist küll väga pahane minu päale? ...

Fruhmw. Ahna sinu päale? ... Kui sa kiwi oled
ilestõstnud ja mulle taga järel viisanud, ...
ma oled pidanud rahul olema ja ütleva: mul
on õigust tehtud! (Fäuseb pusti). Ma pugasin sooja
pesasse peitu ja jätsin una lapse wäljas üksi,
nende näride sekka! Aga nüüd muutub see!
Nüüd ei lahew meie enam üksteisest ... mitte
kunagi enam! (Tombab teha kaissen). Nüüd on
mul siin omati inimene, kes minu poole hoiab!
Ainult ühte ütlen ma sulle: Heida see armastus pääst!
Sellest ei tule omati mitte midagi wälja!

Marie. Isa, Frants wandus mulle, et ta mind naaseks
wõtab!

Fruhmw. Laps, kui kõik noored mehed, kes seda wan-
nuwad, tagast järel wale wande pärast karistada
saaks — terve ilm oleks karistusewangimaja! Ühel
hüäl päewal tuleb Frantsi ema, otsib temale tüdruk-
ku wälja, kes mitte ainult ilus ei ole, waid kellel
ka raha on, nok ja siis. ...

6. etendus.

Endised. Frants.

Frants (keskelt, nuttu, käsi päält märgusena päale.)

Maria (hõisates, kõvasti). Ja siis, waata ifa, tuleb ta (viskab ennast Franksi kätte wahle) ja ütleb mulle...

Frants. Ah kalline, mu armsam!

Fruchnow (kehitate õlgasid). Armastajale tüdrukule mõistust paha panna... parem sirpu kotitäre paha seest kinni püüda! Ja kuidas kujutate seda enesele nüüd ette, Kalina härra, tahate teie minu tütrege, edespäi awalikult läbi näia, või salaja?

Frants (üritab pääd). Jah, sellega on nüüd niisugune lugu! Eriolgu küll...

Fruchnow (chariale). Noh waata, siäl see sul on!

Frants (jämedalt). Kuulge, ifa Fruchnow, ühte ütlen ma teile, ärge mul charial pääd segi ajage! Ma lubasin talle teda naasesse wõtta. (tõmbab chariat naissu) ja oma sõna pean ma!... (pehmalt, nagu wahani-

dades) Aga mu ema on omeli isua mu ema...

ja kui teie teda tema seisukorras olete näinud, kirjutajaga oli nimelt pärast kor ühe kants — noh siis ei räägita te selle üle, et ma esimest paar päewa tema eest kõnvalt huiaw, kuni ta ennast wõhkegi rahustanud on!

Maria (surub ennast tema wastu). Ma olete sind nii

kui nii uskunud!

Pruchnow: Minugi pärast... viimati... mis mul
sääb kaasa rääkida on! (Istub laua äärde.)

7. etendus.

Endised. Sotte.

Sotte. (Pahenalt poolt, usinalt, kannab omas põlles
lavastati liikuvad asjad). Wabandage, armas Pruchnow,
et ma siit kaudu lähen, aga ma tahtsin ainult
pärastest teie päale viia... (Silmal Frantsi ja
Mariat, kes üksteist aegamööda kaisutusest lahti
lasewad, sõna jääb tal kurku kinni.)

Pruchnow (keputab tal selja pihta) Jumala pärast,
Augustini emand, ärge imestuse pärast keelt alla
neelake....

Sotte. Täna mäga, armas Pruchnow! (On juba uuesti
koibunud). Imestus jah... see on õige sõna, imestus
ja rõõm! Sest eks ole, armas Pruchnow, meietaline
peab ju rõõmustama, kui niisugune peenikene
ja rikas noorehärra waest tüdrukut, päälegi weel
„teeniwast seisusest“ armulikult tähele paneb ja...
(knisutab) wabandage ainult, noorehärra, et ma teile
ünesoovisega mitte näth ei saa anda, aga te näete

ju (niiskutab) mul on see siin pörsake. (teeb nii
raagu vleys ta tal peaeegu põllest libisenud) oeh,
 oeh, oeh... (kumardades tagurpidi ära) ja selle peaar
 ma enne sulle pääle kandma! (Kesnelt ära).

Frants (hüüab talle naerdes järki). Tervitage Gytte. Puh-
 versteini, Augustini emand.

Maria. Mis sellega on?

Frants. Ah mis sääl siis ära ei ole... mitte midagi!

Fuchnow (on arvast välja naadanud, naerab). Seda
 ma mõtlesin, sääl ta joarset, nii et tal undrukid
 umber pääl lendavad!

Maria. Kes?

Fuchnow. Koh, Augustini emna, ja enne kui mis
 minutit mooda on, noorehõrra, on teil emna
 siin ja siis saate watti!

Frants. Oi, oi, siis teie et minema saan!

Maria (hoiab teda tagasi). Enne pead sa mulle ütlenud,
 mis selle Gytiga on!

Frants. Aga teesti mitte midagi, lapsuse.

Maria. Siis tahan mina sulle seda ütelda! Teha pead
 sa kosimo!

Frants. Wajah, emna teatas mulle seda emnist. (Naerab)

aga, kallike, enne kui ma selle näitan

Prucknow. Koh . . . ärge wanduge, naarehärna!

Frants (naerdes). Ma ütlen teile siis, ifa Prucknow, enne kui see minu naeseks saab, enne tahan ma täna õhtu parem piirivahide kätte langeda!

Maria. Piirivahide kätte ?

Frants (naagu mõõdaminiis). No jah, täna õhtu aetakse ju suur asi üheskoos meest, isegi ma, tuleb teiselt poolt ja minna pean ka suure paki üle piiri tooma!

Prucknow. Üle piiri? (Reputab hukkamõistwalt pääd.) Naarehärna, see on kuradi kardetav amet. Koidke teie oma käed sellest eemale, selle juures ei tule midagi hääd välja! (Malgatavalt). Mütelge, et Mariaga juba paaris alete ja üht korraga ilmub sandarm: „Kärra Kalinna, olge nii lahke (käelligatus) heli majasse!“

Ja viimati, üks perekonnas peab omati auusaks jääma? Eks ole? Koh ja nüüd jumalaga, ma vastan ühele, kuidas minu kambriis välja näeb!

(Pahemole pooli ära)

Maria (õotab tema ümbert sinini). Frants, tee mulle

se da hääd, ära minu täna mitte välja ...

mul on niisugune hirm sinu pärast!

Frants. Väikene narike, mis mulle siis juhtuma peaks? Kuuvalget ei ole ja enne kui piirivahid läpää ninagi välja pistavad, olen ma juba jälle kodus!

Maria. Jah, sada korda õnnestab asi ja üks kord võtavad nad sind uneti kinni! Väata ...

hirm nätab mul peasegu hinge kinni!

Frants (nalgistavalt). Tule ma kuulatan, Mariake!

Maria. Mine, naered mind veel välja!

Frants (kõsiselt). Äi, mu linnuse, mu väikene, kui sa minu pärast nii hirmus oled, siis peab see täna kõesti viimne kord olema! ... Ja nüüd ela hästi (suudleb teda) ja palu minu eest ... siis ei juhtu mulle kindlasti midagi! (Kallistus, suudlus, kisub ennast lahti, viskult ära).

Maria (Puttob akna juurde, vaatab temale järele, lehvitab näega, paneb käed kokku, õige lapselikult ja südamliselt). Püha Jumalaema, sa õnnistatud ... on ju küll patt ja keelatud, mis ta teha mõtleb ... aga lase teda terveks ja priskelt tagasi tulla ...

sedä ma palun! (Jääb paariks minutiks väikeselt
palvetama. Väikene wäikeesj.)

8. etendus.

Maria. Proua Kalinna. (Pärast Prucknow.

Pr. Kalinna keskelt. On juba siis sisse astunud,
kuna Maria weel palwetab, waatab taas ringi, wähe
ärritatult ja terawalt). Koh, kus ta siis on?

Te olete ta mist küll ära peitnud?

Maria (on esimeste sõnade juures päisti täusunud,
ajab juuresed etra eest ära). Keda teie otsite, Ka-
linna proua?

Pr. Kalinna. Rumal lori! Keda ma siis siin
küll otsin?

Maria (lihtsalt). Ah soo, Frantsi . . . ta läks praegu
ära . . . Te peaksite temale ja weel wastu tulnud
ütlema!

Pr. Kalinna (pareb näed pruusi). Koh waadake mil
jultumide inimse looma! Ta ei salgagi, et pois-
tena juures oli!

Maria. Proua Kalinna . . . kui teie juba minuga
tõulete ja taplete, siis mitte nii kõwasti! Isa on
kõrwal

Pr. Kalinna. Koh, ja mis sest, kui ta kuulab? Arvad sa, et ma teda kardan?

Maria. Ei, aga ma tahaks teiega häämelega nelja silma all rääkida, Kalinna proua. ...

Pr. Kalinna. Ei, mu tütreke, meil ei ole üksteisega midagi tegemist! ... Wõi ehk (luurawalt) sa võtad mõistust päha ja teed, et sa salamatti siit minema saad! Kakskümmend taalert ei ole mulle siis tähtsad.

Maria (walu ja wihaga, aga siiski teatava lugupidamisega). Kalinna proua, kui teie mitte Frantsi ema ei oless!

Pr. Kalinna (naerab). Sina oled mul ju see wiimane stawal! Aga sul on päris õigus! Wanamoosil on ju raha küllalt, selleparast peab ta siis ka tublisti koti põhja ulatama! ... Koh, ja et te mulle tagast järel ette ei saaks huta, et ma koi olen olnud, siis tahan ma veel wiis taalert juurde lisada! Säh!

(Klaarub Maria käest sinni ja tahab talle wägisi raha pääle ajada)

Maria (tagarub, hüüab hirmunult). Isa! ...

Panchnow (pahemalt poolt). Mis on mu laps? Ah soo,

Teie olete siin, Kalinna proua?

Pr. Kalinna. Kas te selle üle wast imestate?

Pruchnow. Mitte sugugi! Meie sotasime teid vieti juba varem!

Proua Kalinna. Koh, vaadake, Pietsch, ma teadsin ju, te olete päris lõbus inimene! Ja nüüd andke oma tiitrelle ilusasti nõuu, et te mõistuse päha võtate mina omalt poolt ei taha ka kildsi olla ja panen veel viis kaalert juurde!

Pruchnow. Mis te sääl ütlete, raha olete lalle par-
kunud?

Pr. Kalinna. Kõik muudugi, ma olen juba korra ütelnud, olgu küll, et mul seda vieti sugugi tar-
wis ei ole! Aga teil ei ole tarwis nõnda karjuda!

Pruchnow. Minka karjuni? Teie ütlesite ju ise ennist, et ma päris lõbus mees olen, Kalinna proua ja selle pääle lepime siis ka nüüd kokku!

Kui siis, kui te nüüd mitte jalamaid ei tee, et siit kõige oma rahaga kasite, siis - Jumala eest -
tarvitan ma vägivoldu, olgugi, et te naesterahvas olete! (Wõtate sisemise ärritufe sunnil kõige lähema kaalileeni ümberit sinni).

Pr. Kalinna. Mis te tahate mind siit korterist välja visata?

Pruchnow. Jah... mina!

Pr. Kalinna. Noh, siis saame näha, keda ma omale siia koasa toin! (Lookesk akna juurde, visub ta lahti, hüüab välja häälega välja). Wisotzki, ... Wisotzki! Siin elab see mees, see Pietsch! Siit üli õue peate minema, ja siis esimese uks paremat kätt! ... (Loob akna uuesti kinni, pöörab ennast ümber).

Soo!! Ja nüüd saame juba näha, kes meist siit esimesena välja peab minema!

Pruchnow. Teie olete siis tõesti sandarmi teanud, proua Kalinna?

Pr. Kalinna. Jah, seda te ju praegu kuulsite! Välja-saatmises! Teie poolakatega ei tehta nüüd, Jumal tänatud, pikka juttu!

Pruchnow. Välja tahate mind lasta saata?

(Raskest hinge tõmmates). Noh, siis olgu Jumal teile armuline! ... (Wäinse wahesalg).

9. etendus.

Andised. Wisotzki.

Wisotzki (keskelt. Uniformis, raudkübar pääs,

walged wurrud, lihaw, häätujuline.) Noh, siin
me siis nüüd oleksime, ja teie arwate, proua Kalinna?

Pr. Kalinna. Jah! Ma tean päris kindlasti, meie
maa alamaks ei ole ta kirjutatud, ja... noh, tema
paberid peawad seda ju näitama!

Wisotski (pöörab Pruchnowi poole). Noh, kuidas siis
lugu teiega on, Prõtsh? Mulle teatati ennist, et teie
ennast siin külas ilkaruseks olete teinud...

Pruchnow. Härra waktmeister, olge hääd, wul üks silma-
pilve! Mul on enne weli selle prouaga sääl üks wäi-
kene asjakene ära wiendada! ... Nii siis, proua Ka-
linna, ma nõuan teist korda, et te korterist lahkute!

Proua Kalinna (Wisotskile). Mis, minka peaks ennast
selle inimese poolt siit wälja lahkema wisata?

Wisotski (kehitate ölgasid). Siis see tõesti tema korter
on, siis peate järele andma, proua Kalinna, muidu
kuleb see majarahu riknemise alla.

Pr. Kalinna (seisab wahtlewalt ja wihaselt)

Pruchnow. Ma loen kolmeni! Üks... kaks,...

Pr. Kalinna (kahmib oma unduruid sest wõrkii
heidab ätlemata põlastawa pilgu Pruchnowi pääle)

See on tänu, kui misugustele inimestele hääd tahad

teha! (Ruttu minema, uuse paelt kõvasti). Näred!

Wisotzki. Noh, nüüd näidake mulle siis oma paberid siia, Pruchnow! (Istub ühe ringseppapingi pääle ja võtab pruillid wälja, mida ta ette paneb.)

Pruchnow (wõtab rinnataskust wana kirjotasku wälja ja fäält seest kogu kokku pandud paberi, aumparlikult). Siin, härra waktmeister!

Wisotzki (waatab paberid läbi).

Pruchnow (seisab alandlikus seisendis).

Maria (hirmunud põnusega sääl korwal).

Wisotzki. Hm... seda lugegu kurat... see on ju kõik Wene keeli?...

Pruchnow (alandlikult). See on mu ristimisetaht, härra waktmeister, ja see mu laulusetäht, ja....

Wisotzki (lehitseb edasi). Noh, sääl tuleb ju midagi Sansa keeli. (Loeb): „Wene alam Martin Benedikt Zadi-laus Pruchnow, sündinud 7. 3. 31 Augustowos Wene-Poolannaal... hm... hm... siinsest wangimajast lahti lastud. Ülespidamine väga häa. von Kowalski, wangimaja inspektor.“ (Waatab üles). Noh, näete, sääl seisab ju: Wene alam....

Pruchnow. Te arvate siis, härra waktmeister, et sääl

midagi ei aita, et ma siit wälja pean minema?

Pean oma lapse juurest ära minema (käelõigutus)
ja ei pea kedagi enam hällis majas jälle nõgema?

Ei härra inspektori, ega armulist prouat, ega lapsu-
kesi?.....

Wisotyni (kehitate õlgasid). Jah, teie ei oleks siin
pidanud tüütavaks minema, Pietski! Ei wõi
sinna parata!

Maria (hinnunult). Ja mina, härra waktmeister...
kas mind ka ühes wälja saadetakse?

Wisotyni. Ei aita wist küll midagi, mu tütrese,
pead wist küll kaasa minema!

Maria. Oh halastaja Jumalaema! (Laseb ennast
tooli pääle langeda, wajutab oma näos päle
sisse ja hakkab nutma.)

Wisotyni (Tõuseb piiristi, pistab oma prilliid tasku.

Parab raudkübara päha). Kui teil siis siin veel
midagi korraldada on, Puchnow, siis toimetage
see ära. Kolme päewa jooksul tuleb wist küll
teie wäljasaatmise käsk. (Jätal Jumalaga räätt
raudkübara külge pannes, reskelt ära).

Puchnow (Läheb temale paar sammu järele,

alandlikult.) Härra mahtmeister, kes saäl wäljas on madal, olge ettewaatlik, et te külge ei puutu... (Pöörab tagasi, naerab vihaseelt). Kas mul siin weel midagi ära äiendada on!... (Karmilt harriale). Ja süünd jätä hulumine järle, tüdruks, ... selles ei ole nüünd aega! Pane unale parem oma pühapäewahillend selge ja tule kartsis kaasa oma „anna ämma“ juurde! Küll sa näed, kuidas ma seda tantsida lasen. (Aegamööda on hakanud hääwaraks minema.)

Maria. Jumala pärast, ifa, mis sul on?

Pruchnow. Mul? Mitte midagi!... Ära karda, mu laps, mul on mõistus nii selge, nagu ta olla võib!... Põlwili peab ta mu ees maas olema, see metsloom, ja annu paluma, aga annu ta ei saa!...

Maria. Isa... sa tahad?...

Pruchnow. Jah, ma tahan! Ülesanda tahan ma teda salakaubawedamise pärast!... Ja kui nad tal siis küis ta raha-naturese ära on riisunud ja kui waene kui kirikuratt wangiwojasi wälja tuleb... noh, siis sünnite küll wist wiimati kokku... wargatütar ja salakaubawedaja poeg!

Maria (on, ilma et ta sõnagi vastaks, päänäti
ümber võtnud, pöörab nüüd väljamineku-
kohale).

Fruchnow (pöörab tema poole võtab tal häksi,
järsult käerandmest kinni. Karmilt). Kuhu
sa minna tahad ?

Maria. Mis sina selle järele pärid ? Ei ole sa
mii kama minu järele küsinud, siis lasse mind
ka nüüd oma teed minna! (Kisub ennast lahti,
niskelt ära)

Fruchnow (mõrudalt, pilkamalt). Sul on õigus,
jooksse ja saada oma armukene pelgupaika!
(Käitelaeva taga-kära ja Sothe hääl).

10. etendus.

Fruchnow. Augustin. Sothe.

Sothe (niskelt, tallutab oma kõvasti juobnud meesti
tuppa, räägib esimesi sõnu veel väljas).

Sina hulgas Mina olen wandiga töötanud mitte
napsi juua sina jõud ennast kahesat kanti täis ?

Augustin (kõige lõbusamas trijus). Aga armas S...
Sothere, ära unchi niisugune ole! Anna mulle
parem üks m... musu! (Tahab tal õnalt ümbert
kinni võtta).

Sotte (pöörab teda osawasti tema enese ümber ringi),
Ah mis, küll ma näitan sulle misu! Nüüd lähed
magama.

Augustin. Armas S... Lottuse, ... selle juures on
ainult Pietski süüdi! Tema soatis mind!...

Sotte. Ah, küll ma sinu wabandusi juba tunnen!
(Juhis teda lausa juurde, panes ta istuma ja püüas
tal kumbe seljast wõtta).

Pruchnow (ette astudes, on enesest senini too tagu-
mises pooles warjul hoidnud). See kard on tal
täiesti wiige, Augustini emand, mina soatsin ta
ennist napsi tooma! (Sükkal Sotte kõrwale). Ja
nüüd jätke wiige, Augustini emand! (Wõtab Augustinil
õlast kinni, raputab teda). He, Augustin?

Augustin (magama). Mis siis wä wen... wemas?

Pruchnow. Kas sul pää weel küllalt selge on, et
mille tähtsa asja juures tunnistajaks wõid olla?...

Augustin. Aga muidugi mäista! Pääs olen ma
päris n... naine... ainult jalad on p... piirjus!...

Pruchnow. Noh, siis edasi! (Tästab ta üles, ajab
talle meesti kumbe selge).

Sotte. Jumala pärast, Pruchnow, ega te minu meest

(igemeti mitte marastama ei avatele?)

Pruchnow (pilekavalt). Ärge kartke, Augustini emand, teie mõlemad olete homme karvapäält niisama auusad kui täna!... Aga tunnistaja raha teenib ta, mündi et Teil poleks aastaks küll on.

Sothe. Noh, kui midagi teenida saab, ega mind siis midagi selle vastu ei ole! (Tuhastab Augustini kuuke).

Pruchnow (astub vähe ettepoole, et oma mütsi mõtta, nagu häkki tulnud mõtte sunnil). Halli majasse peab ta saama, minu wana kongi...

(Astub Augustini juurde, lööb teda vastu õlga).

Halli majasse peab ta saama, ütlen ma sulle!

Augustin (temast walesti aru saades ja rõõmu pärast hiilgades). S... Sothere... Halli majasse?...

(Tahab Pruchnowit naisitada). Sündame söber!...

(Kõnnalt ära Pruchnowiga).

(Eesriie.)

Nelijas vastus.

(Sesama tegemusekoht, nagu teises vastuses. Suur rippnõu lamp põleb, pliidi pääl katla all põleb hele tuli. Kui eesriie on tõusnud, jääb näitelawa silmapilguses tühiaks.)

1. etendus.Frants. Anna.

Frants (paremalt poolt. Ära laagnenud kübar sügavasti näo ette tõmmatud. Aval keskuse, hüüab kowasti taha poole). Kuule printsess, su katel keeb üle!

Anna (ruttu keskelt). Ma ütlen, kõhki võiks ennast niskuda, sest saadid kui see tõdruskumait majast ära on! (Ruttu katla juurde, segab suure puuliskaga).

Frants (lähel letti taha, vaatab rüürlite vahel ringi). Na jah, oled isalt poolt küll teinud, et teda wälja saada!... Aga kas sa mitte rusgil minu plaskut ei ole näinud! Ma olen ju ka terve maja päa pääle

pööranud ja ei leia teda. (Anna all es: pahemat
kätt wäljas mitte liiga wali märguile).

Anna. Ah, jäta mind rahuli!

Frants (lähel akna juurde, awab selle, näagit wälja)

Hää küll, Sparaka, ma tulen kohe! (Annale). Koh, kas sa ei ole puidelit näinud?

Anna (lühedalt). Ei, külsid ju!

Frants. Koh, võiksid küll ka otsida aidata!

Arwad sa, et ma oma lõbusks pilkasel ööl üle piiri falariaupa lähem vedama?

Anna (magusse). Ahinupärast võid sa ka kodu jääda.

Frants. Soo, ütke seda aga emale! Küll ta sind ilusasti käsile wõtaks!... Arwad sa, et ta Sandel-holziga olles hakanud tegemist tegema, kui ta mitte sinu maakonnanõu kogu sirketarile kaasawara ei peaks wälja maksma?...

Anna. Wõta näpust! Sirketariga on asi ots.

(Pisaratega). Ferdinand tahab ju riiklist jälle tühiaks tunnistada...

Frants. Ja seda naud sa? See on ju ainult selline, et emu näest veel paar sada taalert rahvam wälja pigistada!

Anna (nagu enne). Ei, Frants, see kard on tal
kõesti kõrge taga!

Frants. Häh... õpeta sa mind mu "härra õemeest"
tundma! Ja kui mul praegu aega oleks, siis nägiksin
ma temaga kard ühe kõlise sõna, aga sa kuulsid
ju Sparaka nutab juba! Noh ela hästi, printsess ja
ära kardo, küll sa juba oma maakonna nõurkogu
siretariga veel "õnnelikuks" saad! (Ära paremale
poole. Väsi katlas hakkab uuesti keema).

Anna (ruttab kiiresti pliidi juurde, segab lusikaga
katlas). Oh ei, ma ütlen, niind keevad jälle kartulid
üle! Mitte viit minutitgi ei jää inimesel enese
ja oma walu jaoks aega. (Segab ja kuivatab nina-
rätikuga silmi).

2. etendus.

Anna. Nast (Pärast proua Kalinna).

Nast (kuselt, kannab ajalehepaberit sisse mässitud
pakkest, rõõbar pääs, kerab Annat ära minnes
kangelt ja kõiselt).

Anna (walusalt). Ferdinand, peab see meie jumalega
jätmine olema?

Nast (wäga warmiliselt). Ma ei teaks mitte, mis
meil mõlemil üksteisele veel ütelda oleks, preili

Kalimma... Teie härra vend kihlale ennast ühe
 halvaskuulsuses teenija. tüdrukuga ära ja
 äärmardab mind wägiwallas tarvitamisega...
 Teie proua emal arvab nulli, kui ma selle üle
 rääkan, ette, mis ma meie kihluse ajal sinu
 olen süünud ja joonud...

Anna. Aga kas võin siis minna sinna midagi
 parata?

Nast. Muidugi, teile ei tee ma ju ka ühtegi ette-
 heidet... Aga teie saate aru, preili Kalimma, et
 ma oma ametile teatavaid kohustusi wõlgnen.
 Uskuge mind, ma kannatan raskesti selle kokku-
 põrkamise all armastuse ja seisuseühkuse
 mahel, aga kui edasisaamine ametis küsimise
 alla tuleb (kehital õlgasid), siis peavad juba
 kõik teised tundmused waikima!

Anna (astub temale tee pääl ette, kõõgilubinas käes,
mitulireult). Sellest kõigest saan ma ju aru,
 armas Ferdinand, aga sellest ei pruugi ju keegi
teada saada... See kõik võib ju oma mahule
 jääda!

Nast. Arvad sa siis, et luugu selles seisab?... ..

mina tean seda, ja sellest on küllalt! ... Ma ei
 mõi uneti oma perekonnaga ainsale minevikule
 niivõisi näkku lüüa!

Anna (käiesti muutunud häälel, peaaegu karvaselt).
 Mine, ära unusta oma perekonnaga nii väga tähtsaks
 tee! ... Mis su ilga siis oli?! ... Kirjandaja! ...

Nast. See on käitsa ükskõik, ametnik on ametnik! ...
 Pääle selle aga teavad liiga paljud sellest loost, kui
 et ta saladuseks võiks jääda. Sellepärast ilmutan
 ma otsesõnu homme kohalikus lehes kuulutuse
 selles mõttes, et mina omalt poolt meie riikluse
 läpetatuse tunnistan.

Pr. Kalinna (ilmub hirmus ärritatult keskel).
 Mis teie taha tahate, härra Nast?! ... Olge häa ja
 ütlege seda uneti veel kord! (Wõtab Anna näest kõvigi-
lusika ära).

Nast. Teie kuulsite seda ju, proua Kalinna! Mis
 jaoks on mul siis tarvis seda korrata? ...

Proua Kalinna (Annale). Wasta, ta ei julge! Ei tahaks
 temale ra seda nõuu anda, (hüüab lusikast kõne-
mini kinni) midagi oleks ma temale ta kuulutuse
 taha ühe punniti pannud, mida ta nii pea ei oleks
unustanud! ...

Vast. Teie eesite, proua Kalinna, minu otsus on kõikumata.

Pr. Kalinna (pilkavalt). Ah, mis te ütlete, kõikumata!

(Käskivalt.) Otseskohe lähete ja annote Annale lepitusemüsu! ...

Vast (viisvitat).

Pr. Kalinna. Arvate, et mina sellega lepin, et teie siin poolteist aastat oma kõhn vötte täis sõõnud ja jup- nud ja nüüd oma suu pühkide ja minu tütu istuma jäätate? Ei, mu vennake, kõik see on üles kirjutatud ja näevatakse sisse! Ja klaveriloksi paneme teile ka arvesse!

Vast. Aga lubage, proua Kalinna ...

Pr. Kalinna. Sääb ei ole midagi lubada, selle protsessi mõidan ma!

Vast. Seda saame ju näha!

Pr. Kalinna. Ei, seda ei saa meil mitte näha, vaid ma teen seda. Ma kuulaksin juba ammu, sahe pärast teie kihlust, ühe advokaadi juures seda järele!

Anna. Ferdinand, kas sa siis tõesti tahad asja nii kaugele minna lasta, et meie oma armastuse

pantide pärast protsessima peame.

Kast (hüüab pilgu pr. Kalinna pääle, siis wale soojaga).

Sul on õigus, kallike, niisugust etendust ei tahi meie avalikkusele mitte parkuda! Ja siin (annab talle parakese kätte) annan ma sulle meie lepituse väliseses tundunärgis mu prouadikingsitudest meesti tagasi!

(Wäljas on nankriksõminat kuulda, mis häkki walt jääb).

Anna (ärmalt paha tuju mängides). Ah sina! Need alid sa umale siis juba tasku pistnud?

Kast. Võjah, . . . ega uneti teada ei wõinud!

Pr. Kalinna. Nah, ja lepitusemüsu? Putter, mille mäitab, nagu saares meie weel wõõraid!

Anna (lääb edwistawalt silmad inaha). Oh Jumal, Ferdinand. . . .

Kast. Laseme siis selle musuga inetu lähe kohale unustuserohtu kasvada! (Sundleb Annot wormilikult)

Pr. Kalinna. Näete! Kuidas see asi siis niid kar-raga lähed?!

3. etendus.

Endised. Chaim Sandelholz. (Pärast) Gitte Pulverstein.

Chainn (lahtise naise pääl paremat räätt). Kiiva õhtut, prona Kalinna! Olge häa, ärge lasge ennast sugugi segada oma perekonnaasjades!

Pr. Kalinna. Ah, tere õhtut, härra Sandelholz!

Teie ei sege sugugi, meie oleme juba valmis

Nast. Jah, mina karvitari koba võimalust jumalaga-jõtkmiseses! Hääd tööd, armas Anna (õm muus),

teie elage hästi armas ämm! (Suudleb räätt).

Pr. Kalinna (käänduserikkalt). Teie tulite ometi hõmmu päälõnnest siis, armas Ferdinand?

Nast. Aga muidugi, armas ämm! ... arvate teie siis, et igatsus oma pruudikese järele mind laseks linna jääda? ... (Tõetab Sandelholzi kantssidid räjamehe moodi kokku hiiies). Härra Sandelholz? ...

(Käänduse Annale). Jällegemiseni, mu kallise!
(Pahemale poole ära).

Anna (hädandiselt). Jällegemiseni, armas Ferdinand!

Chainn. Kena noormees, teie härra väärnees!

Pr. Kalinna. Jah, väga kena noor inimene! Ja mis pääsivi on: (Tõetab Anna oma räjale, katsetab tal pöörse) lapsed on nii õnnelikud väestisega!

Chainn. Jne! ... Kui mitte ei teaks, kusta on, võiks

teda pidada Preussi leitnantiks erariides!

Fr. Kalinna. Eks ole? ... Noh, ja nüüd ütlege mulle õige, härra Sandelholz, kust tulete teie veel nii hilja õhtu? ... Ma mõtlesin, et teie juba ammu üle piiri tagasi olete?

Chaim. Kust ma siis ikka tulen? Tulen linnast! Meie olime sisse ostmas preili Pulversteiniga, ...

(Maatab ringi). Jah, kuhu ta siis õige jäi, see Gitte? Ega too ainti ei häbene sisse tulla? (Läheb eeskotta välja, hüüab). Preili Pulverstein!

Fr. Kalinna (wahetab Annaga pilgu, rõhatab). Hm, kas arm saad? Augustini oma on talle juba teada annud!

Anna (arusaamisega). So! (Käelõigutus). Frantsiga?

Fr. Kalinna. Noh muidugi! ... Ja ole ka suure tühiku vastu natukene lahke!

Chaim (ukse pääl paremat kätt). Palun siit, armast preili! (Lasab Gittet ette astuda). Subage siis, et ma kutwustamist toimetan: Prusa Kalinna, preili Kalinna...

(Wähe küsteldud häälega, teatava uhkusega) Preili Pulverstein - Grajewost.

Gitte (tunnis isik, peab Juudi moodu, aga väga

ilus välja nägema. Kannab nasket musta siidi-
 kleiti, niisamasugust päälisjakkri, nallist kübarat,
 väike rikkalikult ära ehitud. Paksud kullakettid,
 vihmavarri kuldpidemuga. Teib pr. Kalinna ees
 sugava kumarduse).

Pr. Kalinna (tõstab ta üles ja suudleb teda mõlema-
 te põskede pääle). Tore, mu armas preili, ma rõõ-
 mustan väga teid tundma äppida... (Wäike
 kohkunult, kui Gitte häbelikult wainil). Hm...
 kas meie mitte wähe istet ei wõtaks? (Istuvad
 ümber keskil olewa laua, Gitte keskele, pr. Kalinna
 paremale poole, Anna pahemale poole, Chaim
 pahemat nätt ette. Piinlik waheseg.)

Pr. Kalinna. Ma rõõmustan tõesti, teid tundma
 äppida, armas preili. (Wäikene waheseg, Gitte mueras
 häbelikult.)

Chaim. Ja naeratab, ta rõõmustab ka, see Gitte.
 (Wäikene waheseg.)

Pr. Kalinna. Hm, Anna, sa oled wast nii hää
 ja wiid preili saabi. Ja kui te midagi juua
 tahate, preili?

Chaim (nuttes). Te mõistate, kalli silmas seltensi wett
 anda...

Anna. Aga hää melega, härra Sandelholz!
 Olge hää, armas preili. . . . (Siigutus kõega kassuse
poole.)

Pr. Kalinna. Ja Anna, preili mõis siis pärast kahe
 lähi eeskõija minna.

Gitte (Waatab pr. Kalinnale tännelikult otsa, teeb
nerge kumarduse, Annaga raskelt ära).

Chainn. (Wäikene wahaazg.) Kook . . . kuidas teile
 tüdrukud meeldib?

Pr. Kalinna. Hm. . . . nujak! Aga miks pärast tema
 siis midagi ei räägi?

Chainn (sõbralikult). See on ainult sellepärast, et
 ta häbeneb. . . . Kas teate, tema ei räägi nimelt
 mitte nii peenikest Saksakeelt nagu meietasline!
 (Tõmbab otad kõrgeli). Aga mis tähtsus on keelel,
 kui tüdrukul muidek nii palju ilusaid külgi on?
 (Teel liigutuse, nagu loeks ta raha). (Räägib nõuasti
Jundi muurakut).

Pr. Kalinna. Kõh, ja mis protsenti teie nõuate?

Chainn (tõstab pahema käe laiadi sõrmedega kõrgeli)

Wiis protsenti!

Pr. Kalinna (wäga wihaselt). Wiis protsenti?

Teie ei ole mist küll täie mõistuse juures, Sandelholz...
 kui meie kõrtsinõha sa veel 15000 pööle arwanne,
 siis tees see teie kohta wälja... (Arwab) uiis korda
 kolm on wiisteistkümmend...

Chainv. Arge oma pööd waewake, proua Kalinna,
 arwata mõine, kui asi korras on!

Pr. Kalinna. Ah mis, uiis protsenti? Ega ma veel
hullus ei ole läinud!

Chainv. Proua Kalinna, ma tean päris selgesti,
 kuidas lood siin teie juures seisawad ja ilma
 minuta ei lähe gitte mitte mehele... miks ei
 peaks ma siis äriseisu oma kasuks tarwitama?
 Teie näete, ma näägin teiega päris otsekoheselt!

Proua Kalinna. Siis laske omale oma wäikene
 juudi plika sisse soolata! Küll ma juba igal
ajal oma pojale naist leiari!

Chainv. Ojari, miks mitte? Näituseks selle wana
 wanga tütre, keda teie tänna pööletõnnad ussest
 wälja wiskasite?! (Wäikene wahsag).

Pr. Kalinna (pool pahasilt, pool lõbustatud).

Teie olete küll see wiinne wõnnuwal, Sandelholz.

Chainv (numardab meelitotult). Killele teie seda

ütlete, proua Kalinna?

(Wäitelawa taga kaks lihedalt üks teisele järgnesat märgusile).

Proua Kalinna (pöörab pää sinna poole, ehmatab).

Jssand Jumal, sääl mehed juba ongi rümpatega.

Chainn. Mis teie siis nii ehmatate, proua Kalinna?

Kui salakarubanedajad milistavad, siis peab see teie kõrvus nagu muusika kolama... Ja et meil mõlemil vähe rutt on... millal võime meie siis kihlust pühitseda teie härra poja ja Gitte vahel?

Pr. Kalinna. Koh, ma mõtlen, nii tuleval nädalal! Kolmapäev ehk neljapäev... siis on nimelt see tüdruk oma isaga õnnelikult üle piiri toimetatud ja küll ma oma pojale juba pää õige kuha pääle seav!

Chainn. Seda ma ei karda! Kui teie poeg saab nägema Gittet, saab tema süda lõuna häänele ja armastuse pärast! (Kaputab omale mitu korda järginööda ja kinnasti risikaga waster rinda). Ja ülepää (põlgtusega) kuidas võib ennast niisugune tüdruk, kellel meel terwet undrukutgi oma ihu pääle ei ole

panna, proua Pulversteiniga närelda! Kull on aga...
(Sülgab polgtusega). Koh, elage hästi, proua Kalinna!
(Keskelt ära).

Pr. Kalinna. Elage hästi, härra Sandelkultj! (Kuulatab
enne, kuidas manker minema veereb, paneb võõraste-
toa aknalugid kinni, läheb siis, ringi vaadates,
paremat nätt ära).

4. etendus.

Proua Kalinna. Kolm salakubavedajat. (Pärast) Pruksinast
ja Augustin.

Pr. Kalinna paremalt poolt, tema kannul salakuba-
vedajad, paneb uuse suure wõtme järelde järele
kinni, poolkõvasti.) Mis pärast teil siis niisugune
rett on? Tii oleks omi väga hästi wõinud aeda
pikali jääda, kuni ma teile järele oleks tulnud! ...
Ja mis jaks alati see loll wilistamine? ... Inime-
sed peawad teid ju tähele panema hakkama! ...
Üsime salakubavedaja (nagu teistegi suur
neljamürgeline kamps seljas, näo ülemine pool mus-
taks tehtud, alumine pool lapiga marjatud.) Arige
omti nake söimase, proua Kalinna! Kõis piiri-
wahid on alla Schisarreni poole läinud ja meie

tahame katsuda, et meie täna weel kord üle pääsime!...

Nii hääd õnne ei ole meil naljalt nii pea! . . .

(On oma kompsu nagu teisedgi maha pannud,
nutab näo ees rippuwa lapsi ära, pistab ta kassu.)

Proua Kalinna. Ah soo, noh seda peab inimesele
uneti ütleva! . . . Ja muidu läks kõik hasti?

Kas Frants juha sääl oli, kui teie minema tulite?

Esimene jalakaukav. Ei, proua Kalinna, meie ei ole
noorehärnat ülepää mitte näinud!

Pr. Kalinna (äritatult). Ülepää mitte näinud? . . .

See . . . see ei ole ju sugugi võimalik!

Esimene jalakaukav. Ärges aga kartse, proua Kalinna, . . .
meie piiri pääl on kõik korras! Sääl ei wõi täna
midagi juhtuda! . . .

Pr. Kalinna. Hm . . . noh, siis tehke, et keldrisse
alla saate . . . sääl leiata mett pesemises, ja kui
walmis olete, peate midagi süüa ja juma saama!

(Avab keldrilungi, jalakaukavad ajad lähuvad alla.)

Esimene jalakaukav. Hää küll, proua Kalinna,

(Watab oma kompsu, lähed teistele järele. Paremat
kätt wäljas pööratakse mitu korda wastu usti.)

(Küis nohkuvad ära.)

Pr. Kalinna (pool kõvasti). Na jah, säh sul piirras!

Pruchnow (pohemat kätt näitelawa taga, päritab uuesti wastu ust, moonutatud häälega). Tehke lahti, seaduse nimel!

Erimeine jalakaubaw (pool kõvasti) Äraneeitud, niind oleme sees!

Pr. Kalinna (kangesti ehmatamult). Pst... wait ja mitte liigutada! (Sätub ukse juurde). Kes sääl waljas siis on?

Pruchnow (nagu enne). Wachtmeister Wisotycki!

Pr. Kalinna (wärisewa häälega). Otserohe... wachtmeistri härra, otserohe... ma... ma pean enne aga mõtli tooma... ma olen ukse nimelt juba... luesen käänamud! (Salakaubamedajale). Jumala pärast, ruttu alla keldrisse! (Salakaubamedajad lähewad rutuga alla.

Prona Kalinna (paneb keldriluugi nende tagast kinni).

Pruchnow (nagu enne). Koh, kas saab juba?

Prona Kalinna (nõuuta hirmu pärast, waatab ringi, näeb, et üks jalakaubamedaja oma kompsu ära on unustanud, lükkab selle ruttu keskel olewa laewa alla, awab ukse). Mis siis on, härra wachtmei...

(Silmab Pruchnowi). Mis teil oleu, Pietski? (Wäga jämedalt). Mis teil meelde tuleb, siin niisugust kára

teha? ... Olge häa, tehke oma rumolaid naljasid
müial! (Tahab tal usse nina es kinni lüüa.)

Pruchnow (on otseskeijalas lahtise usse wahle pistnud,
lüksioob ta müid lahti, astub ruttu sisse, terna järele
Augustin. Pilkavalt naema pahwatades). Naljasid,
ütlete teie, proua Kalinna? Tõepoolest, teil on õigus,
mul ei ole veel elus suuremat nalja olnud!

Proua Kalinna (üttab keldrijuure, küüab: „Päsim,
Matjanek... tulge ruttu... ai dake... see ei ole
sugugi waktmeister... see on see koer, see Pietsch!

Pruchnow (astub ruttu keldriukse pääle). Ah, see nõuu
on teil? (Lüksioob pulga läbi wambi) See, Augustin,
ja müid jooksse too fandarm!

Augustin. H... häa küll, wennas! (Paremale poole ära.)

Pr. Kalinna (hoiab ühest koolist kinni). Pruchnow,
mis see peab tähendama?

Pruchnow (tõstetud häälega). See peab tähendama,
et meie tassa wleme, proua Kalinna! (Wõtub tuuli,
paneb ta keldriukse pääle, istub maha, pilkavalt,
hääs kujuk). Waadake, nii taarid ennast elus kõiw ära,
mu armas proua Kalinna! Täna päälõunat oli
teil lõbus, müid ja mu last külast wälja ajada, täna

õhtu on mul sellest tühi, uhke ja rüüast proua
Kalimat sinna wisa, kus mina kõiks see aeg olen
olnud... wängimajasse!

Proua Kalinna (wähisedes). Wangi — majasse!

Pouchnow (nagu enne). Jah... kalli majasse. Ja
teie ei wõi sugugi, kui kade ma teie pääle olen.

Wängimaja inspektori härra on minu hääd sõber
ja kui ma teie eest hääd sõna ütlen, annab ta
teile ehk selle kongi, mis nii kaua minu pärast
oli! Puhas õltsott ja tool ja walges lubjatud

seinad... Aga muidugi, kes teil nii nagu inimeli
korda lähel perekonraga ühendusesse astuda,
see on niid käitra teie ülespidamise asi! Pääasi
aga on ilus wäljamaadi! Kui teie akna juures
seisate... ta on küll wähe kõrgel ja teie peate
wist küll tooli wõtma...

Pr. Kalinna. Oh sina naru! Sina häkemate...
nurjate...

Pouchnow. Päris õige, proua Kalinna, kergitage
aga wähe oma fildant! Juidu lähete mul wi-
imahi weel lähci!...

Pr. Kalinna (wauwaga ja pea aegu nuttes). Koh, seda

saame meel alles näha, keda rohkem ustakse, mind
või (põlgtusega) misugust....

Pruchnow. Ustakse? Aga ma palun teid, Kalinna
prona, mis jaoks meil "usku" karmis on? Sääal
all (näitab keldri pääle) istuvad ju kõige ilusamad
täendused....

Prona Kalinna (wähe rahulikunalt). Aga teie mind
ummalaks ei tee, Piitsh, see on ju ainult jalaja kokku
räägitud mäng, teie ja Frantsi wahel, et ma oma
nõuusõlemist lubaks! Sellepärast ei ole poiss ka meel
mitte kodu tulnud!

Pruchnow. Ah see, teie arvate, et ma selle pääle olen
välja läinud. (Tõuseb üles, ahwardades ja tõsiselt).
Ei, Kalinna prona, sääal teie esite! Ja kui mu
tütar, ja Frants, ja teie ka põlvede pääl minu es
roomaksite.... ei! (Raske rõhuga). Ma tahan ka
kord teie üle naerda ja õlgasid kehitada, nagu teie
sel korral ühեսateistkümnne aasta eest! Kas
mätetate meel, kuidas need nördud mind sel korral
mööda külateed vedasid - teie seisite oma
mehegi määrava es, nagu kõik teised uudishimu-
lised - ja ma kiserdasin teie poole: "Armas Kalinna

prona, aidake mind emeti! Tulge mulle tunnis-
 tajass, ma ütlesin teile juha kahessa päeva eest,
 et mul see parandus vodata on, aga sääl ütlesite
 teie oma mehile midagi ja naersite sääl juures,
 ja minu üle kehtasite teie ainult ülgasid! ...
 Woodake, korrapäält niisama saan mina nüüd
 teie üle ülgasid kehitama! ...

Pr. Kalinna (pool vabandavalt), ma ei teinud sel
 korral midagi muud, kui võis teised! Teie ei olnud
 ju mina pääle kirjutatud, et teie sel korral ilmsüüta
 olite ... (Ajab ennast sirges). Kui teie nüüd aga
 usute, et teie mind vaikeseks olete olete teinud, ...
 siis ei tunne teie prona Kalinnat ammugi veel
 mitte. Häa küll ... laske mind kinni panna ...
 ma selle kätte ei sure! Laske kogukonnal minu uura
 võtta ... häa küll, siis hakkon ma
 jälle uuesti otsast pääle! Ühte aga ütlen ma teile:
 see sanditõdrus, teie tütar, ei pääse mul mitte
 siia sisse ja teie ... Teie lehelate hõnne üle piiri!
Prucknow. Seda ma tean. - Seda ei ole teie mulle
 alles tavis ütelda, Kalinna prona. Ja nüüd oleme
 üksteisega vist küll valmis ... Wie minuti järele

saab sandarm sinu olema ja küll siis juba kõige
muu leidub!

5. etendus.

Endised, Frants, Maria.

Maria (pahemalt poolt, kõvasti, hirmunud, teatab
Frantsi, ostumise juures). Jumala pärast, aittu,
proua Kalinna, aidase!

Pr. Kalinna (kiljatas). Frants!

Puchmow äranestunud, tema poole ei olnud ma
mõelnud!

Pr. Kalinna. Frants — sina! (Paris nõuuta). Ja aga
Jumala pärast, mis on siis juhtunud?

Frants (lasib eirast keskel oleva laua ääres tooli
poole langeda, mõtleb rüti näo eest ära, paneb ta
laua poole). Mis siis ikka ära ei ole juhtunud,
piirivahid on mul kannul! Nearendorfi kohal
leurasid nad mu poole. Mina viskan paki kraa-
vi ja annan jälgadele tuld. Isalgäres mul nahe-
korra, aga mina ikka edasi, nagu hull. Kiida
ees oli mu jõud otsas, kui mul sääl mitte Maria
ei oles vastu tulnud, siis oles ma neil nüüd
juba kraat pidi näes!

Maria (näeb Pruchnowi, siljatab). Isa, sina?

Sina oled.....

Pruchnow (tagasihõlvavalt). Ei, murelaps, sellest on minu käed puktad. Ainult seda wanamoosi tahtsin ma teha murjatute tempude eest puuri pista!

Frants (joonakalt). Sooh? Noh hää küll, ja nüüd on sul siis käes, ema! Nüüd on üllbusel lõpp. Ja tee ennast valmis.... kake tuleb marss halli majasse!

Pr. Kalima (nõueta, nutuselt). Oh Jumal, oh Jumal, Frantsike, minust on ju ükskõik, aga kui nad sind nüüd ära viivad....

Maria (muurestatab). Helastaja Jumalaema....

Pruchnow (tõmbab sügavasti hinge). Ja usute teie, noorehärra, et piirivahid teid otsesake, weel täna öösel halli majasse toimetavad?

Frants (naagu enne). Kuidagi mõista, murimise alla!

Pruchnow. Ja väljasaatmisest ei ole juttugi?

Frants. Kuidas peaks mind väljasaatma? Mind toimetatakse halli majasse ja sellega asi ots.

Pruchnow. Koh, siis on häa! Ja nüüd ruttu, ruttu!

(Tambal Frantsi ja Maria keskelt minema).

Woodi alla ja milti üks piirsetus, küll ma piirivahituduga juba õigeks saan! Prujus King-sepa peate teie juba oma hvale alla võtma, Kalinna proua.

Maria (hirmunult). Isa, sa tahad?

Pruchnow. Mitte midagi ei taha ma! Ainult kard elus, kui see võimalik on, sinu vastu oma kohust täita! (Ennekalda keskelt minema, võtab keskel oleva laua päält Frantsi nävlapi, astub plüüdi juurde, määrab vana otsaesise vähe mustaks).

Pr. Kalinna (lämmetatud häälega). Pietsch!

Pruchnow!

Pruchnow (naerna pahmatades). Ah soo, teie olete ka meel siin, Kalinna proua? Koh, teie olete oma „väljasaatmisega ilusasti sisse kukkunud. Nüüd lähel reis lõbusasti halli majasse tagasi.

Pr. Kalinna. Pietsch! Teie tahate ennast minu poisist eest ohverdada?

Pruchnow. Teie poisist eest? Oma väimehe eest, Kalinna proua! Ja et armas inspektori proua, kes on et

nii haige on, mitte nii häitsa maha jäetud ei oleks.

Pr. Kalinna (liigutatult). Oh teie parandamata tem-
butaja!

Purchnow. Tõmbutaja? Mina, Kalinna proua?

Aga vast on teil õigus. Sest ma ei tea tõesti mitte,
kelle eest ma seda parema meeliga teen. Oma
lapse eest, minu enese eest, ^{või} teiste inimeste eest,
kes mulle eluajaks ainult hääd on teinud! Aga,
Kalinna proua, kui teie sõna ei pea! Ma kulin
ju jälle wälja!

Pr. Kalinna (tõendades). Pietsch, Jumal jätku
mind mu wiisusel kunnil maha, kui ma teile
seda teie lapse kallal ära ei kasu!

Purchnow. Soo, noh, siis on hää! Ja, ah sa mu
armas Jumal, mis rõõm see küll homme hom-
miku on! „Pietsch on jälle siin, Pietsch!“ (Inliselt)

Teie peate nimelt teadma, Kalinna proua, kui
me tänas hommiku Jumalaga jätsime, siis ei
mõelnud meie, et ma wast nii ruttu jälle...

(Wäljas pärimuskõnede hääl). Oh siis on kõik
hää - hää! (Suisab siinna äärde, nõidab ruttu
nõulapi ette).

6. etendus.

Pruhnaw. Pr. Kalinna. Esimene ja teine
piirivahat. (Siis pärast Maria. Frants,
Augustin.

I. piirivahat (paremalt poolt, püss talal, löötsutades).

Kalinna pruua, wabandage, aga meie ajame sala-
 kaubandajat taga.

II. piirivahat (rutlu wahile sõbrates). Jah, ja meie
 nägime selgesti, siia teie hooi pööras ta sisse!

Pruua Kalinna (waewaga). Ja, ma... ma ei tea
 mitte....

I. piirivahat (silmalöö Pruhnowi). Koh, sääb ta ju
 on, see koer!

II. piirivahat (on lausa alla waadand). Jah, saal on
 ju ka tema kumps.

Pruhnaw (astub ette). Jah, seda peab üttelema, mu
 härrad, joopesti oskate teie. (Teie waagu löötsutaks
 ta) hüesnagune teiega sammur ei saa pidada!

I. piirivahat (näitab temale hilgilaternaga näkku).
 Wanah, na müüd on? (Kisub tal näslapi eestlõre).

Tuhet ja tulim, see on ju Pietsch! Ja mis ajast
 saadik oletu-teie siis salaraukandajaks hakkand,
 Pietsch?

Pruchnow. Tänaest pääle, järelwaataja härra, wahelduseses! Alati aimult prid warastada, see lähel igawaks, kes ole? (Watab kompsu öles pääle) Nah, ja siis hakkame üige minema, järelwaataja härra, mis? (Pöörab paremale poole araminekukse).

Augustin (paremalt poolt, wähe löötsuitades, maardes, toetab kõige lähema tooli pääle). W... wahandage juba, Kalinna prona, kui ma wast liiga hilja tulen, aga sandarmi härra magas juba ja minn j... jõabnud pärsa pärast, ütles tema prona, ei tahtwat ta teda mitte üles äratada!

I. piirnikant (haawatult). Wäi nii, Kalinna prona! Teie olete sandarmi järelwaatajad? Tahtsite wist niil meie kasu teenida? Nah, wahandage juba, kui meie seda ife toimetame! Nah, siis edasi, Pietch, muud kui minema helli minni rida taha! Oma aastakese saate waka wist ära!

Pruchnow. Ainult aasta, härra, järelwaataja? Aasta on lühikene ja kas teab, kas mitte jälle mõni armuandmine ei tule! Nah, siis jumalaga,

Kalima proua, ja kui teie minu tütar näete (tähen-
duerivikalt) siis tervitage teda vast. (Paremale poole ära,
poolveetud piirivahetide poolt.)

Pr. Kalima (sumbutatud häällega). Täna on väga, kull ma
seda juba teen, Pietsch!

Maria (keskelt nuttis). Isa? (Muusesatalo).

Pr. Kalima (võtab ta ümber kinni). Majah, mu tütreke...
aga ära võta, ega ta omale hõiget ei tee! (Arab kesk-
ukse rõvasti). Frants!

Frants (keskelt). Ema?

Pr. Kalima (haredalt, lükkab Maria tema poole).

Säh... siin on sul midagi trüstimiseks!

Frants (hõisates). Ema! (Kaelustab Mariat).

Augustin (vihaseilt). Mis see siis tähendama peab,
K... alimna proua? Pietsch hakkis ometi minu
naist halli majasse minna, ja nüüd?

Pr. Kalima (nälgib talle walele). Jah, see oli excitus,
Augustin! Aga kuidas oleks nüüd ühe pipar-
mindiga? (Võtab tal näe alt kinni).

Augustin (hüljawa näoga). Piparmint? See on
alles sõna!

(Cesaire.)

